

VÝROČNÍ ZPRÁVA

**Jihočeského muzea v Českých Budějovicích
za rok 2010**

České Budějovice
2011

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 1, 370 51 České Budějovice
Tel.: 387 929 311, tel./fax: 386 356 447
www stránky: <http://www.muzeumcb.cz>
E-mail: muzeumcb@muzeumcb.cz

ISBN: 978-80-87311-18-9

Zřizovatelem Jihočeského muzea v Českých Budějovicích je Jihočeský kraj.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V roce 2010 bylo do sbírek Jihočeského muzea získáno celkem 10 138 kusů nových sbírkových předmětů, zapsaných pod 179 přírůstkovými čísly. Z toho bylo získáno: vlastním sběrem 6 264 kusy předmětů, koupí 3 549 kusů, dary 244 kusy předmětů a převodem ze starých fondů 81 kusů předmětů.

Na sbírkotvorné činnosti se podílely: oddělení přírodních věd, oddělení společenských věd, archeologické oddělení a oddělení knihovny.

Archeologické oddělení

Záchrannými, předstihovými a systematickými archeologickými výzkumy byl do sbírek získán materiál ze 106 archeologických akcí v počtu 12 650 nálezů zejména keramiky, kostí, kovů a skla (35 přírůstkových čísel).

Knihovna

Dle stanoveného plánu a sbírkotvorného záměru rozšiřování fototéky bylo do podsbírký fototéky pořízeno dle plánu 1084 digitálních snímků dokumentujících muzejní činnost (muzejní akce – zejména výstavy, instalace a reinstalace výstav, bezpečnostní alba, významné návštěvy, vernisáže výstav, konference, křty nových publikací, Muzejní noc, činnost klubů, přednášky, interiéry a exteriéry objektů muzea, zápůjčky, škody, závady a pojistné události).

Jako pokračování systematické dokumentace významných událostí a vybraných témat současnosti města České Budějovice bylo pořízeno 447 snímků.

Akvizicí bylo pořízeno 32 ks do podsbírek 18 a 19 – historické knižní sbírky: z toho 22 ks grafických listů (s regionální tematikou) Ladislava Stehlíka díky dobré spolupráci s dr. Blankou Stehlíkovou. Zajímavé staré tisky jsme získali od MUDr. Dagmary Beníškové a darem od Mgr. Antonína Chadimy.

Do fondu odborné knihovny bylo akvizicemi, nákupy a dary získáno 698 knihovních jednotek, ze starých inventářů regionální literatury bylo před počítačovým zpracováním zapsáno 5 247 knihovních jednotek.

Díky kontinuálnímu doplňování fondu odborných časopisů bylo zaevidováno 98 titulů odborných časopisů doplňovaných především nákupem a výhodnou formou národní a mezinárodní výměny o tituly odpovídající oborům, které jsou dlouhodobě zastoupeny v muzeu. Čárovým kódem bylo označeno celkem 1 123 jednotek periodik.

Oddělení přírodních věd

Sbírkový fond byl doplňován jednak vlastním sběrem v rámci výzkumných a dokumentačních úkolů, jednak nákupy od soukromých osob. Vlastním sběrem bylo pro další odborné zpracování získáno do fondu entomologie cca 1 000 kusů, mykologie cca 440 kusů a botaniky cca 600 kusů. Nákupy bylo získáno do přírodovědných sbírek 3 184 kusů, a to do podsbírek Geologie 62 kusů (soubor minerálů D. Kříže, vltavíny z jihočeských lokalit) a Botaniky 3 124 kusů (herbářové položky cévnatých rostlin od R. Otruby, R. Pauliče, L. Ekrta, P. Lepšího a L. Rektorise).

Oddělení společenských věd

V roce 2010 bylo získáno celkem 619 nových sbírkových předmětů (236 přírůstkových čísel). Vlastním sběrem bylo získáno 147 kusů sbírkových předmětů do fondu nejnovějších dějin. Akvizicí, nákupy a dary bylo získáno 295 předmětů do fondu etnografie, 144 předmětů do fondu uměleckoprůmyslo-

vých sbírek, 35 předmětů do fondu numismatiky, 92 předmětů do fondu Divadelní a Hudební archiv, 2 předměty do fondu novějších dějin a 16 předmětů do fondu nejnovějších dějin.

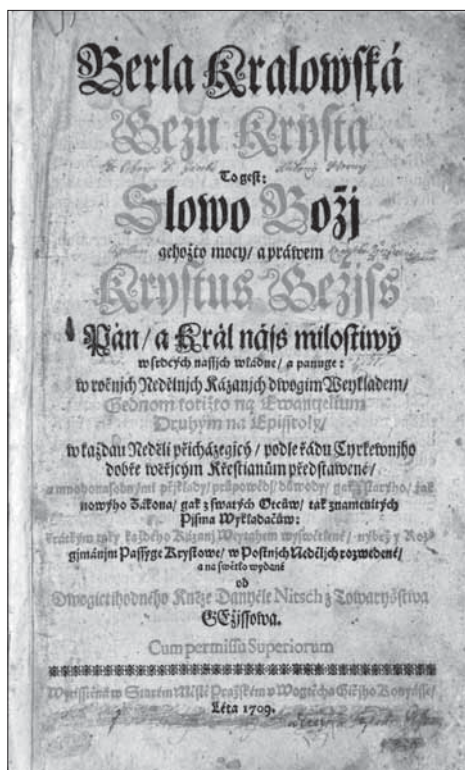
Významná byla zejména akvizice kurátorky Divadelního a Hudebního archivu – 28 ks soustružených funkcionalistických loutek z produkce firmy Seitz a Hofherr v Tachově z roku 1925 a podomácky vyrobené loutkové divadlo z 30. let 20. století.

Dary: Historický klub při Jihočeském muzeu věnoval do sbírek 11 ks tištěných loutkových divadelních her.

Ze zajímavých předmětů do fondu nejnovějších dějin jde zejména o ukázkou pivních sklenic s logem Budějovického Budvaru (6 ks) používaných v posledních 30 letech, dále pak jde o soubor 3 ks balení lulkového tabáku vyráběného a prodávaného na konci 40. let 20. století v Československu a v neposlední řadě soubor 4 konzerv na kávu a sušené mléko – potravinová pomoc poválečnému Československu org. UNRRA a ze skladů americké armády.

Z pozůstalosti Ladislava Stehlíka pocházejí grafické listy. Do sbírek muzea byly získány díky vstřícnosti dr. Blanky Stehlíkové.

MUDr. Dagmar Benšková laskavě věnovala několik starých tisků, z nichž pochází i vybraná ukáзка tisku Berla Královská z roku 1709.

Archeologické oddělení

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 35 nových přírůstkových čísel (2690 předmětů) a 12 čísel sáčků bylo zapsáno do databáze Záchranné výzkumy. Do II. stupně evidence bylo v programu DEMUS zapsáno celkem 709 karet.

Byla provedena revize fondu Středověk, Halštat a část fondu Dívčí Kámen. Celkem bylo zrevidováno 4031 předmětů.

Pokračovalo se v ukládání sbírek do nových krabic a ve vytváření nových lokačních seznamů (fond Středověk a fond Stará budějovická sbírka).

V roce 2010 bylo konzervováno a restaurováno 59 keramických nádob, 5 torz a 2 tkalcovská závaží a externě 200 kovových předmětů z archeologických výzkumů realizovaných archeologickým oddělením v Českých Budějovicích, Zlivi, Březnici a Býšově.

Knihovna

Do I. stupně evidence v programu Clavius bylo zapsáno celkem 5 945 knižních jednotek. Ve II. stupni evidence bylo zkatologizováno celkem 5 945 knihovních jednotek a bylo pořízeno 11 041 katalogizačních lístků, přičemž duplicitně byly tištěny katalogizační lístky archeologické literatury (jejíž lístkový katalog se pro potřeby pracovníků i externích badatelů nachází na archeologickém oddělení a pořádá ho pracovnice pověřená správou archeologické příruční knihovny). Dále Dagmar Fraňková zasílala pravidelná hlášení do národního souborného katalogu SKAT – souborného katalogu uživatelů knihovního systému Clavius. Signováno bylo 698 knihovních jednotek, přičemž se dodržuje zavedený způsob signování také s čárovým kódem. Byla provedena revize osobních zápůjček pracovníků muzea – 1. část a jednotlivostí uložených v archivních boxech – 1 696 ks.

Celkový počet evidovaných knihovních jednotek v knihovně muzea je 75 512.

I v roce 2010 provedla Jana Klimešová s ostatními pracovnicemi knihovny inventuru veškerých skladových zásob publikací muzea a vyúčtování komisního prodeje všech periodických i neperiodických titulů muzea i spolupracujících partnerů při prodeji cizího zboží. Dále kromě toho pravidelně aktualizovala on-line nabídku publikací muzea na internetových stránkách muzea a vyřizovala veškeré doručené objednávky muzejních publikací. Také připravila a zadala do vazby vybraná periodika z roku 2009 a další vybraná poškozená. V roce 2010 bylo dáno do vazby a převazby 122 ks periodik. Z periodik bylo v systému Clavius zaevidováno 1 123 jednotek u 98 titulů periodik. Byly doplňovány údaje o periodikách muzejní knihovny v Souborném katalogu NK ČR.

V Demusu bylo rekatologizováno 1 039 záznamů map a plánů – tj. 100 % podsb. se sign. MP a stejný počet kusů byl postupně ukládán dle nové lokace. Zároveň bylo v Demusu opraveno a doplněno 427 záznamů u podsb. R – rukopisy, čímž je tato sbírka 100% zaevidována v Demusu a chybí jen vytištění karet s obsáhlými popisy nejen v češtině, ale i dalších jazycích dle zastoupených rukopisů. Z podsbírek 18 a 19 bylo digitalizováno 50 kramářských tisků z podsb. se sign. PM., 32 inkunábulí bylo uloženo do speciálních desek a 85 kusů do složek z neutrálního papíru z podsb. LA – literární archiv. Dle plánu byla provedena inventura sbírky LA – literární archiv – 1 726 ks, tj. 12,6 % podsb. 18 a 19. Pokračovalo restaurování ohrožených exponátů z historických knižních sbírek. Komisionálně nejen za účasti kurátorky knižních sbírek a několika restaurátorů byl na základě výsledků předchozího restaurátorského průzkumu vybrán a do dílen Fakulty restaurování Univerzity Pardubice zadán k restaurování 1 velmi poškozený paleotyp z historických knižních sbírek. Celkem bylo vyřízeno 7 smluv o zápůjčce a 291 sbírkových předmětů

bylo dle smluv předáno zapůjčitelům, zapůjčeno bylo 24 předmětů z historických knižních sbírek.

Ve fotoarchivu – operativní evidenci je uspořádáno a archivováno celkem 17 423 záznamů. Byla zpracována nová tematická osnova pro evidenci veškeré pořízené fotodokumentace. Z fototéky bylo digitalizováno 216 ks a z filmotéky 34 ks. Z filmotéky bylo dalších 15 ks převedeno z VHS záznamu na DVD nosič.

Oddělení přírodních věd

Do I. stupně evidence bylo zaneseno celkem 7 184 kusů sbírkových předmětů (870 z oboru mykologie, 62 z oboru geologie, 3 124 z botaniky a 3 000 z entomologie).

Do II. stupně evidence bylo zaevidováno celkem 3 524 kusů (616 kusů z oboru botanika, 470 kusů z oboru mykologie, 1 026 kusů z oboru entomologie, 488 kusů z oboru geologie). Celkem 2 563 inventárních čísel.

Byla provedena cyklická revize části podsbírkky Entomologie (76 365 položek).

Všichni pracovníci prováděli průběžné kontroly stavu depozitářů a sbírkových předmětů (včetně expozic a výstav, minimálně dvakrát měsíčně), zejména z hlediska napadení škůdci a provedení nápravných opatření. Průběžně byla prováděna lokální desinsekce (podsbírkky bezobratlí a obratlovců). Sbírkky botanické, entomologické a mykologické byly průběžně ošetřovány vymrazováním.

Část herbáře, cca 60 000 herbářových položek, byla rozříděna dle botanického systému do rodové úrovně a zároveň byly odděleny položky ošetřené Lindanem od položek neošetřených. Bylo pokračováno v restaurování botanické sbírky – na herbářový papír bylo fixováno 16 888 položek. Oschedováno 600 nových herbářových položek. Položky z vlastních sběrů a akvizic byly uloženy do nových herbářových krabic.

Starší mykologické sběry byly uloženy do nových herbářových krabic a ošetřeny vymrazováním. Bylo dokončeno uspořádání entomologických fondů v novém depozitáři a provedena kompletní revize fondu obratlovců z hlediska napadení škůdci. Byla provedena revize geologické sbírky a byl doplňován lokální seznam.

Digitalizace sbírek: Do digitalizované formy (program Excel) bylo převedeno 1 800 katalogizačních karet fondu zoologie a naskenovány byly všechny katalogizační karty fondu entomologie, které nejsou v počítačovém programu Demus (3 016 karet).

Oddělení společenských věd

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 619 kusů sbírkových předmětů, z toho 263 v oboru etnografie, 64 do sbírky novějších dějin, 163 do sbírky nejnovějších dějin, 37 do sbírky numismatiky a 92 do Divadelního a Hudebního archivu.

Do II. stupně evidence bylo zapsáno 363 položek v oboru numismatika (z toho 330 položek tvořila odborná rekatalogizace, zbytek tvořily nové karty).

V programu Demus bylo zpracováno ve fondu uměleckoprůmyslové sbírky 327 položek, ve fondu etnografie 109 položek, ve fondu Divadelní a Hudební archiv 123 položek, ve fondu novějších dějin 900 položek (odborná rekatalogizace) a ve fondu nejnovějších dějin 441 položek.

V roce 2010 proběhla v podsbírkách OSV revize u sbírky novějších dějin – K 4 501 – K 9 000 (celkem cca 11 260 ks předmětů)

V podsbírcce Uměleckého průmyslu došlo v roce 2010 k přestěhování a novému uložení sbírky historického skla cca 2500 ks, přestěhování a nové uložení části sbírky keramiky a porcelánu cca 350 ks, došlo k převozu a uložení sbírek z výstavy Šumava Karla Klostermanna Freistadt cca 350 ks, a převozu a uložení sbírek z výstavy *Taková byla* cca 300 ks. Výběr, vydání a následné uložení zápůjček pro výstavu *Doteky minulosti* pořádanou magistrátem ČB (4 ks); výběr, vydání a následné uložení zápůjček

pro Kulturní informační centrum v Kaplici (11 ks); výběr, vydání a následné uložení zápůjček pro Muzeum Šumavy na výstavu *Kristus v umění věků* (9 ks); výběr, příprava vývozního povolení, vydání a následné uložení zápůjček pro město Prachatice na výstavu *Svatý Jan Nepomuk* v klášteře Aigen Schlägel (13 ks); výběr, předání a následné uložení gotického kalichu pro Husitské muzeum v Táboře; výběr, příprava a předání předmětů pro výstavu krajského úřadu *Rok růže* (11 ks); výběr, příprava a předání předmětů pro výstavu *Sůl nad zlato* pro Prachatické muzeum (31 ks); výběr, příprava a předání a následné uložení zemského globusu pro výstavu Městského muzea v Českém Krumlově; výběr, příprava a předání předmětů pro výstavu pořádanou městem Třeboň (13 ks); výběr, příprava a předání předmětů pro výstavu *Zlatá stezka* pořádanou Prachatickým muzeem (15 ks); výběr, příprava a předání předmětů pro expozici města Borovany (4 ks).

V podsbírcě Národopis byla provedena kontrola zápůjček, převzetí zápůjček a navrácení zápůjček (Zlatá Koruna, Nové Hradky, Muzeum Soběslav, Zemědělské muzeum Ohrada a Kačina, Muzeum Kašperské Hory, Muzeum Bechyně, Buškův hamr u Trhových Svinů, Muzeum Vimperk, Muzeum Strakonice, místní muzeum Chvalšiny, Muzeum Český Krumlov) – celkem 381 ks.

Manipulace se sbírkovými předměty – příprava výstav, inovace stávajících výstav, likvidace výstav, stěhování sbírkových předmětů – celkem 2 561 ks (jedná se o několikanásobnou manipulaci s předměty).

Třídění a vyklízení nesbírkových předmětů, listin, novin, knih atd. z depozitářů (několik tisíc předmětů).

Přemístění pracoviště (několik set kusů předmětů nesbírkové povahy), úklid v depozitářích – Šrámkova, Keramika – půda JČM, hl. depozitář.

Kontrola depozitářů národopisu.

V podsbírcě Divadelní a Hudební archiv byl proveden popis předmětů zapsaných do 2. stupně evidence inventurními čísly; z větší části zpracován soubor loutek z Malého divadla – vybalení, základní očištění (konzervátoři), fotodokumentace, odborné určení – cca 200 ks; utřídění předmětové kartotéky divadelního archivu; reorganizace hudebního archivu – srovnáno cca 250 ks krabic, 30 ks krabic přebaleno – nový popis, seznam věcí uvnitř, vyčleněny neevidované krabice (pozůstalost po J. Beranovi); utříděny krabice s archivem Leopolda Janů a archivem z kláštera ve Vyšším Brodě; očištění a uložení fotografií z hudebního archivu – cca 30 ks (část předána ke konzervaci); zpracování souboru plakátů v programu Excell – cca 400 ks; započato stěhování loutek z depozitáře v Ledenicích – odstěhováno cca 130 ks – proveden jejich zápis do Demusu, fotodokumentace, byly opatřeny cedulkami s inv. číslem, popisem, fotografií a uloženy v novém depozitáři.

Zpracováno divadlo rodiny Dubských – zápis do 2. stupně evidence – dokončeno; započato se zpracováním pozůstalosti po Stanislavě Součkové – zápis do 2. stupně evidence – nedokončeno, bude dokončeno do konce měsíce března 2011.

V podsbírcě Historie (novější dějiny): Evidenční karty fondu fotografií místopisu jižních Čech v počítačové databázi – zaevidováno celkem 750 karet; scanování fotografií místopisu jižních Čech do počítačové databáze – celkem 750 samostatných fotografií nebo souborů fotografií.

Pořádání, úpravy a úklid v depozitáři Lednice (nové lokační seznamy).

V podsbírcě **Historie (nejnovější dějiny)** došlo k ukládání sbírek zapsaných do 1. stupně evidence, jejich popisování – celkem 163 ks; ukládání sbírek zapsaných do 2. stupně evidence, jejich popisování – celkem 437 inv. č. (celkem asi 800 předmětů).

Konzervátor dřeva

Sklářské formy – 20 ks, plastika madony – 1 ks, selský stůl – 1 ks, dřevořezba Krista – 1 ks, pivní sud dřevěný – 1 ks, lavice dřevěná – 1 ks, židle selská – 1 ks, loutka drak – 1 ks, kulatý stůl – 1 ks, střepec-terč – 1 ks, skříňka prosklená – 1 ks, barokní psací stůl – 1 ks, barokní sekretář – 1 ks, sloupové hodiny – 1 ks, skleník – 1 ks, kolébka – 1 ks, barokní komoda – 1 ks, barokní sekretář – 1 ks, zásuvková komoda – 1 ks, dřevěný trakař – 1 ks, podstavec pod Floriána – 1 ks, model sklářské pece – 1 ks, replika stojanu s korytkem a střepákem – 1 ks, přepravní bedna na zrcadla – 1 ks, úprava štoudví na vodu – 2 ks, kaplička na plazmu – 1 ks, replika rámečku k podmalbě – 1 ks.

Poštovní muzeum Praha: cestovní kufr – 1 ks, psací stůl P. Bezruč – 1 ks.

Tvorba hraček na muzejní noc – 65 ks.

Konzervátor kovů

Konzervace předmětů ze sbírek (UMPRUM) – 9 ks zámků, 1 měrka na prach, 1 ks tvarovacích kleští, 15 ks jehel na kruhu, 7 ks zámků, 2 ks klíčů, kovový jehelníček 1 ks, 1 ks nůžek, 1 ks mincíře, 1 ks klepadla, 1 ks dveřního pantu, 1 ks železného svícnu, 1 ks železného věnce, oprava zámků nábytku – 7 ks, 2 ks bajonet Werdl, 3 ks sudových obručí, 1 ks litinové pouzdro na klubičko, 1 ks podložky pod hrnec, 8 ks stříbrných aplikací z dvou křížů s Ježíšem, 9 ks dlát, 1 ks sekera na výrobu dřeváků, 10 ks kovářského nářadí, 3 ks tesařského nářadí, 1 ks kovaného náhrobního kříže.

Výroba kulis a instalačních pomůcek k realizaci výstav o Karlu Klostermannovi a Šumavě v Rakousku. Konzervace a rekonstrukce poštovního kufru pro Poštovní muzeum. Konzervace 55 kusů archeologických nálezů z výzkumu Rozvadov pro FF UK Praha.

Účast na muzejní noci, výroba 6 ks forem na odlévání cínových figurek a následné odlití 560 ks.

Oprava mechanického betlému pro tradiční Vánoční výstavu.

Konzervátorka textilu a obrazů

Vytvoření kopie sošky sv. Floriána a podmalby (výstava Klostermann, Freistadt).

Konzervace sochy P. Marie, zrcadla – 2 ks, sokl pod kříž – 1 ks, reliéf Krista, dřevořezba Krista, modely statků – 2 ks, čištění podmaleb – 13 ks, loutky 15 ks, model divadla – 1 ks, mapy popravíště – 1 ks, kresby – 1 ks, rámu k fotografiím NR – 9 ks, Betlémových figur – 100 ks, loutek – 15 ks.

Výroba obalů na fotografie – 50 ks.

Balení skla 100 ks.

Povrchová úprava sklářské pece (výstava Klostermann), instalace výstavy. Lepení podmalby sv. Petra. Čištění a konzervace obrazů – 10 ks a obrazových zlacených rámu – 5 ks.

Průběžná fotodokumentace a psaní konzervátorských zpráv.

Zajímavé předměty resp. soubory zadané k restaurování mimo Jihočeské muzeum

U podsbírký Uměleckého průmyslu to byly v rámci dlouhodobého plánu 4 cechovní truhlíčky, výhledově pro plánovanou výstavu Rožmberské rybníkářství 1 truhlíčka na listiny, v rámci dotace ISO 1 prapor.

U podsbírký Divadelní a Hudební archiv bylo předáno 7 ks fotografií loutkového divadla z přelomu 19. a 20. století, 4 ks textilních maňášků, 4 ks textilních pozadí k maňáskovému divadlu, 7 ks textilních doplňků k maňáskovému divadlu, 7 ks řezbovaných marionet – restaurování oděvních součástí.

Část výstavy Šumavské sklo byla díky partnerské spolupráci na projektu převezena a instalována jako samostatná výstava v rakouském Freistadtu.

Archeologické oddělení

V tvrzi Býšov u Týna nad Vltavou O. Chvojka autorsky připravil **Výstavu o pravěku v okolí Býšova**.

P. Zavřel spolupracoval na tvorbě **stálé expozice Zlaté stezky v Prachatickém muzeu v Prachaticích**.

O. Chvojka a L. Töröková připravili také exponát měsíce března **Archeologický výzkum a laboratorní zpracování nálezů ze sídliště starší a střední doby bronzové z Plané u Českých Budějovic**.

Pracovníci oddělení proslovili **22 přednášek** z oboru archeologie pro veřejnost a **4 referáty** na odborných konferencích a symposiích, včetně 20. ročníku mezinárodní Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern / West – Südböhmen/Oberösterreich.

Pracovníci oddělení provedli v expozici pravěku Jihočeského muzea 15 skupin žáků a studentů základních a středních škol.

O. Chvojka pravidelně přednášel na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity pro studenty 1. ročníku *Úvod do archeologie, Přehled pravěku a raného středověku* a *Dobu bronzovou*, P. Zavřel pak *Dobu římskou* a *Dobu stěhováním národů*.

Zprávy o probíhajících archeologických výzkumech přinášely stránky regionálního tisku a regionální televizní a rozhlasové zpravodajství.

Knihovna

Helena Stejskalová připravila v roce 2010 výstavu v Radniční výstavní síni ve spolupráci se Státním okresním archivem České Budějovice. Výstava nesla název **Doteky minulosti** stejně jako vydaná publikace, která byla při vernisáži této výstavy poprvé prezentována veřejnosti.

Z knižních sbírek byla vybrána kolekce tisků pro **výstavu o Janu N. Neumannovi** pořádanou Městem Prachatice. Vedoucí knihovny zajistila deinstalaci expozice v Kaplici a vrácení všech zapůjčených předmětů.

Z výstavy o Karlu Klostermannovi byly vráceny všechny zapůjčené předměty a v závěru výstavy byly knihovnou zajištěny 2 přednášky v muzeu.

V roce 2010 připravila Jana Klimešová 1 exponát měsíce na téma **Nové publikace vydané Jihočeským muzeem** a průběžně doplňovala prodejní výstavku publikací vydaných muzeem a také aktualizovala on-line nabídku knih vydaných muzeem, zároveň doplňovala veškeré údaje týkající se produkce publikací a vyřizování jejich administrace.

Oddělení knihovny připravilo speciální prodejní akci k Muzejní noci. Pro Muzejní noc připravila knihovna zvláštní přednášku o historii výroby knih s haptickými ukázkami pro nevidomé.

Helena Motýčková se podílela na přípravě plakátů, pozvánek, fotografií na web muzea a dalších propagačních materiálech.

Helena Stejskalová připravila **křest 2 knih** vydaných českobudějovickým nakladatelstvím Veduta. Slavnostně byly uvedeny knihy Vladimíra Šindeláře a Jaroslavy Kašparové.

Vedoucí knihovny připravila obsahovou náplň veletrhu **Kompas**, soutěže a doprovodné akce, materiál na tiskovou konferenci a moderovala blok o jihočeských muzeích.

Helena Stejskalová připravila pro Český rozhlas České Budějovice **53 dílů seriálu čtení ze starých jihočeských novin** a časopisů v pořadu Vltavin o výjimečných událostech i každodenním životě v regionu před sto lety. Spolupráce s rozhlasem je kontinuální součástí plánovaných výstupů již ukončené-

ho badatelského úkolu a široké veřejnosti prezentuje zajímavý fond periodik v knihovně muzea. Z iniciativy Českého rozhlasu České Budějovice připravila **anotace vybraných titulů** vydané literatury do pořadu Literární matiné.

Vedoucí knihovny byla zástupcem muzejních knihoven Jihočeského kraje v oborové komisi knihovníků při AMG. V roce 2010 zorganizovala setkání zástupců jihočeských knihoven z komise knihovníků při AMG a zajistila přednášku o restaurování knižních sbírek na celostátním semináři pracovníků knihoven muzeí a galerií, který se konal v září 2010 v muzeu v České Lípě.

Pracovnice knihovny připravily materiál na dvě tiskové konference o výstavě Rožmberkové a rybníkářství v jižních Čechách a ve Waldviertlu, přičemž vedoucí knihovny zpracovala libreto výstavy a začala s přípravou výstavy a účastnila se projektové přípravy – rozpočtu na výstavu a setkání se zahraničním partnerem.

Dagmar Fraňková aktualizovala a doplňovala údaje v on-line katalogu knihovny muzea. Knihovna muzea přispívala do Souborného katalogu ČR a do SKATU souborného katalogu knihoven s Claviem.

V prostorách muzea bylo ve spolupráci s vedoucí knihovny zajištěno konání Akademické rady Vysoké školy evropských regionálních studií za účasti představitelů Jihočeského kraje a univerzit ČR.

Knihovna připravila jednodenní poznávací exkurzi do objektů ve správě Muzea středního Pootaví.

Přehled přednášek a prezentací odborné činnosti

V roce 2010 připravila H. Stejskalová **celkem 9 přednášek**:

2 přednášky pro Historický klub – **Z dějin ženského školství v jižních Čechách, Vybrané neznámé písemné dokumenty k dějinám města České Budějovice** – březen a září 2010

3 prezentace kolekce filipinik pro zahraniční návštěvy v muzeu; duben 2010

1 přednáška **Z dějin péče o zdraví v jižních Čechách** – pro nevidomé z Tyflokabinetu, v Jihočeské vědecké knihovně, květen 2010

přednáška **o dějinách města České Budějovice**: v rámci akce Prohlídky za úplňku; červenec 2010

2 konferenční příspěvky: v muzeu J. A. Komenského v Přerově a v Jihočeském muzeu – říjen 2010

Knižní křty

Knižní křty se staly již pravidelnou součástí akcí Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. První prezentací nově vydané knihy bylo představení knihy Novohradské hory vydané nakladatelstvím Baset na podzim roku 2006.

Na této publikaci se autorsky podílelo několik odborných pracovníků muzea. Od té doby se nejčastěji v Jihočeském muzeu křtí knihy vydané muzeem nebo ve spolupráci s kolegiálními institucemi. Do Jihočeského muzea si už také našla cestu řada autorů, jejichž knihy se věnují tématům z archeologie, historie, přírodních věd nebo mají vztah k muzejní činnosti.

V roce 2010 se v Jihočeském muzeu uskutečnilo hned několik knižních křtů.

Na počátku roku byl oficiálně představen již třetí díl Zlaté stezky (úsek Kašperské Hory – státní hranice) autorské dvojice František Kubů – Petr Zavřel.

Hynek Klimek za přítomnosti svých početných příznivců pokřtil v Jihočeském muzeu svoji další knihu o Šumavě.

Geolog muzea RNDr. Petr Rajlich uvedl pro zájemce o geologii knihu *Naušův atlas hornin Prachaticka*, kterou vydal Jihočeský kraj.

Konferenční příspěvky z konference v roce 2009 sestavil PhDr. Jiří Petráš a muzeum je vydalo jako supplementum 3 Jihočeského sborníku historického pod titulem *Příběh je základ... A lidé příběhy potřebují... aneb teoretické a praktické aspekty orální historie*.

Helena Stejskalová a Vlastimil Kolda sestavili publikaci *Doteky minulosti*, kterou vydalo Jihočeské muzeum ve spolupráci se Statutárním městem České Budějovice. Na podzim roku 2010 byla připravena stejnojmenná výstava v radniční výstavní síni a při vernisáži byly *Doteky minulosti* slavnostně pokřtěny.

Byl to jen Rock'n'roll. Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989 byla publikace představená autorem Miroslavem Vaňkem. Kniha z produkce nakladatelství Academia přichází s novým pohledem na rockovou hudbu z historické perspektivy.

V prosinci 2010 se v muzeu konala výjimečná akce - prezentace dvou knih od jednoho nakladatelství – českobudějovického nakladatelství Veduta. Bohumír Němec vydal další knihu Vladimíra Šindeláře – *Historické panoptikum jihočeského zločinu*. Druhou křtěnou knihou byla rovněž velmi kvalitně zpracovaná publikace Jaroslavy Kašparové s titulem *České země a jejich obyvatelé očima románského světa 16.–17. století*. Publikace byly uvítány netradičním způsobem - slavnostním výstřelem - za přítomnosti početného čtenářského publika.

Záběry z knižních křtů v Jihočeském muzeu v roce 2010.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci přírodovědného oddělení připravili v roce 2010 v Jihočeském muzeu 3 výstavy, realizovali 1 převzatou výstavu. Mimo Jihočeské muzeum pak byly realizovány 2 výstavy.

Výstavy připravené pracovníky přírodovědného oddělení:

a) výstavy v Jihočeském muzeu:

Výstava hub v Jihočeském muzeu

Horniny okolo nás

Obdivuhodný svět hornin

b) výstavy mimo Jihočeské muzeum:

Výstava hub na výstavě HOBBY Podzim 2010 na Výstavišti v Českých Budějovicích;

Výstava hub v Botanické zahradě při VOŠ a SZeŠ v Táboře

Pracovníci oddělení přednesli celkem **8 autorských přednášek pro veřejnost** (entomolog 2, mykolog 2, geolog 3, zoolog 1) a v rámci přírodovědného cyklu přednášek a klubové činnosti zajistili 11 přednášek externích lektorů. **4 přednášky byly uspořádány ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České botanické společnosti, 5 přednášek ve spolupráci s Entomologickou společností, 2 přednášky ve spolupráci s Ornitologickým klubem.**

V průběhu roku 2010 pracovníci přírodovědného oddělení uspořádali **7 terénních exkurzí** pro veřejnost (zoolog 2, botanik 2, entomolog 3) a **6 exkurzí v rámci činnosti odborných společností** (mykolog 3x pro členy Mykologického klubu při Jihočeském muzeu, botanik 3x v rámci Floristického kurzu).

Všichni pracovníci přírodovědného oddělení věnovali značnou pozornost spolupráci se školami a vědeckými ústavy, zejména s Přírodovědeckou fakultou, Pedagogickou fakultou a Zemědělskou fakultou Jihočeské univerzity, mimo jiné formou konzultací bakalářských a magisterských prací studentů všech jmenovaných fakult.

Entomolog se podílel na organizaci okresního a krajského kola Biologické olympiády a pracoval jako člen hodnotící komise v biologických oborech Studentské odborné činnosti a podílel se na výuce studentů v expozici muzea. Činnost oddělení se setkala se zájmem tisku, byla předmětem relací rozhlasových a televizních stanic.

Oddělení společenských věd

Historička umění realizovala výstavu **Šumavské sklo** – Šumava Karla Klostermanna v rakouském Freistadtu.

Etnograf realizoval výstavu **Šumavské podmalby na skle** – Šumava Karla Klostermanna v rakouském Sandlu a **Šumavská keramika** – Šumava Karla Klostermanna v Leopoldschlagu, podílel se na Vánoční a Velikonoční výstavě.

Numismatička realizovala výstavu **Papírové peníze – nejhezčí obrázky na světě** – pro Českou spořitelnu, a. s.

Tito výše jmenovaní odborní pracovníci též zapůjčovali předměty pro výstavy jiných muzeí a institucí – např. Rožmberský rok, Rok růže a další.

Historik novějších dějin realizoval výstavu **Volby z dob monarchie a 1. republiky.**

Historik nejnovějších dějin je členem odborné komise jako poradního orgánu pro Muzeum města Ústí nad Labem a Collegium Bohemicum pro přípravu a realizaci dlouhodobé expozice muzea s názvem Naši Němci – expozice se má začít realizovat v roce 2011.

Správkyně depositáře Národopisu realizovala ve spolupráci s Národopisným sdružením výstavu k **85 letům činnosti Národopisného sdružení**.

Pracovníci oddělení připravili 5 exponátů měsíce.

Bylo prosloveno **30 přednášek** pro odbornou (v rámci seminářů, konferencí a výstavy Šumava Karla Klostermanna) i laickou veřejnost a školy.

V rámci propagace výstav a expozic bylo v roce 2010 poskytnuto celkem 57 článků a rozhovorů pro hromadné sdělovací prostředky.

Pracovníci oddělení společenských věd se podíleli na přípravě a realizaci jednotlivých programů a doprovodných akcí v rámci Muzejní noci 6. června 2010.

Pohled do výstavy Šumavské podmalby v Sandlu, na jejíž organizaci se významně podílelo Jihočeské muzeum v rámci partnerské spolupráce na výstavním projektu o Šumavě a Karlu Klostermannovi.

Pohled do výstavy Šumavská keramika, připravené společně s rakouskými partnery v rámci přeshraničního projektu Šumava Karla Klostermanna v Hafnerhausu v hornorakouském Loepoldschlagu.

Archeologické oddělení

V roce 2010 realizovalo 17 záchranných a předstihových archeologických výzkumů v okresech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor, Písek a Prachatice. Z toho 10 akcí na území městských památkových rezervací a zón, archeologických rezervací a nemovitých kulturních památek. 63 archeologických akcí bylo realizováno při liniových stavbách.

Vedle standardních archeologických akcí pokračovali pracovníci oddělení v řešení vědeckovýzkumných projektů.

Zuzana Thomová – vědeckovýzkumný projekt: **Nedestruktivní průzkum hrodek v historických objektech**. Byl proveden nedestruktivní průzkum hrobky v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Vyšším Brodě.

Ondřej Chvojka – vědeckovýzkumný projekt: **Starší doba bronzová v jižních Čechách**. Řešitel provedl řadu průzkumů pomocí detektoru kovů na vybraných lokalitách Českobudějovicka a Českokrumlovska. Provedl dále ověřovací sondáže a geodetické zaměření depotů ze starší doby bronzové v Kladinách, Komařicích a Rychnově nad Malší. Pokračoval rovněž v projektu výzkumu osídlení doby bronzové v povodí říčky Smutné na Bechyňsku, v jehož rámci realizoval sondážní výzkum sídliště z pozdní doby bronzové v Senožatech.

Petr Zavřel – vědeckovýzkumné projekty: **Doba římská a doba stěhování národů v jižních Čechách**. Pokračovala příprava monografie *Přešřovice – sídliště a pohřebiště z doby římské a z doby stěhování národů*. Probíhalo rovněž zpracování materiálu získaného v rámci tříletého grantu **Kontakt Keltů a Germánů** ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR v Praze.

Knihovna

V návaznosti na ukončené úkoly pokračovala kontinuálně v roce 2010 historická analýza jednotlivých dokumentů z kolekce filipinik a ve spolupráci s Městem Litoměřice, Velvyslanectvím Filipín a Řádem rytířů José Rizala se začalo s přípravou akcí k výročí úmrtí významného filipinisty Ferdinanda Blumentritta.

Oddělení přírodních věd

V roce 2010 pracovali odborní pracovníci oddělení vedle standardních sběrných a průzkumových prací na 5 vědeckovýzkumných úkolech a 7 dokumentačních úkolech.

Petr Bürger – vědeckovýzkumný projekt: **Avifauna významných biotopů a regionů jižních Čech** (pokračování úkolu). Byla provedena kvalitativní a kvantitativní dokumentace ptačího společenstva bučin východní části masivu Kletě v CHKO Blanský les. V oblasti nivy Štropsnice byla prováděna dokumentace avifauny NPR Brouskův mlýn. S Jihočeskou univerzitou bylo spolupracováno na mapování hnízdní avifauny města České Budějovice

– dokumentační úkoly: **Struktura avifauny CHKO Blanský les** (dlouhodobý úkol). V roce 2010 byla prováděna dokumentace avifauny v oblasti Kletě; **Ptáci Šumavy** (dlouhodobý úkol). V roce 2010 byla v oblasti Šumavy prováděna především dokumentace chřástala polního v oblasti Vltavského luhu; **Kroužkování populací vybraných druhů ptáků jižních Čech**. V roce 2010 bylo kroužkování prováděno v minimálním rozsahu.

Zdeněk Kletečka – vědeckovýzkumný projekt: **Společenstva a rozšíření xylofágního a saprofytického hmyzu v jižních Čechách** (nový úkol). Provedena rešerše literatury a průzkumové terénní cesty, zejména do oblasti Hluboké a na Třeboňsko. – dokumentační úkol: **Brouci dubových hrází Třeboňska**

(pokračování v dlouhodobém průzkumu). V roce 2010 bylo prováděno zpracování nasbíraného materiálu a třídění dat jako příprava k publikaci.

Miroslav Beran – vědeckovýzkumný projekt: **Poměry v mykoflóře Třeboňska** (pokračování dlouhodobého úkolu). Byly provedeny terénní průzkumné práce zejména v okolí Staňkovského rybníka a vrchu Nadějov, provedena determinace a fotodokumentace náleží. Část dat připravena k publikaci.

– dokumentační úkol: **Makromycety Jindřichohradecka**. V roce 2010 byl proveden průzkum lokalit rašeliniště „Malá Zvůle“, PP Jalovce u Kunžaku, PP Jalovce u Valtínova a PP Rašeliniště Mosty. Provedena determinace a fotodokumentace náleží. Prezentace výsledků na odborném semináři.

Martin Lepší – vědeckovýzkumný úkol: **Květena Novohradských hor** – dlouhodobý dokumentační úkol, jehož cílem je systematický monitoring flóry daného území. V roce 2010 bylo dokončeno mapování do zvolené mapovací sítě. Část dosavadních výsledků byla publikována. – dokumentační úkol: **Monitoring flóry jižních Čech** – průběžný úkol, jehož cílem je dokumentovat změny v rozšíření cévnatých rostlin. Práce byly zaměřeny především na taxonomicky obtížné, a nedostatečně prozkoumané a invazní taxony. Publikovány příspěvky do cyklu „Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI“.

Petr Rajlich – vědeckovýzkumný úkol: **Projevy vysoce energetického pochodu Českého krátera v horninách a minerálech jihočeské oblasti**. Byl zpracováván materiál získaný v terénu. Průběžně byly analyzovány vzorky a výsledky byly publikovány. Byly syntetizovány a experimentálně ověřovány teze k projevům kráterovacího pochodu. – dokumentační úkol: **Mapování rozsahu planárně deformovaných křemenů v Českém kráteru**. Byl prováděn výzkum a evidence lokalit šokových křemenů na lokalitách Šejby a okolí Týna nad Vltavou. Byl ověřován výskyt šokových křemenů v okolí Chebu a Tachova.

Oddělení společenských věd

Nora Jelínková – vědeckovýzkumný projekt: **Jihočeská centra výroby nábytku v 1. pol. 20. století**. Z důvodů dlouhodobého zranění přerušeny práce v roce 2010.

Eva Sklenářová – vědeckovýzkumný projekt: **Vznik a vývoj numismatických sbírek v jihočeských muzeích od jejich založení po současnost** – zahájení úkolu. Proběhly přípravné práce, heuristika a shromažďování materiálu, pokračovala studia v doktorandském programu na Ústavu českých dějin FF UK Praha.

Leoš Nikrmajer – vědeckovýzkumný projekt: **České aktivistické a kolaborantské organizace v jižních Čechách v období nacistické okupace** – studium v SOKA České Budějovice – fond Okresní úřad Č. Budějovice, vybrané kartony a periodika. Individuální studium z fondů knihovny JČM – periodika.

Grant Stories – Příběhy: politický, hospodářský, demografický a sociálně-kulturní vývoj vybraných lokalit – České Velenice, Nové Hrady, Rapšach, Klikov, Klení, Benešov nad Černou a Pohorská Ves – v období let 1930–1945 – archivní výzkum – studium v SOKA J. Hradec – fond Okresní úřad Třeboň (vybrané kartony); studium v SOKA Č. Krumlov – fond Okresní úřad Kaplice (vybrané kartony), periodikum Deutsche Böhmerwald Zeitung 1939–1945; studium v SOA Třeboň – fond Buquoyové ústřední ředitelství Nové Hrady (vybrané kartony; časopis Jihočeský obzor 1932–1938); studium v NA Praha – sčítací operáty pro obec Klení, Klikov, Benešov nad Černou a Pohorská Ves ze sčítání lidu z roku 1930; studium v OÚ Rapšach a MÚ České Velenice – kroniky obce Rapšach a České Velenice (období let 1930–1945). Studium v SOKA Č. Budějovice – fond město Nové Hrady (vybrané kartony), vybraná periodika (např. Pošumaví 1932–1937, Jihočeské listy 1939–1945 aj.); studium zapůjčené literatury a periodik z knihovny JČM (např. Budweiser Zeitung 1939–1945) a obecní kroniky Benešov nad Černou (digi archiv SOKA Třeboň).

Jiří Petráš – vědeckovýzkumné projekty: **Sportovní a tělovýchovné organizace v Českých Budějovicích – historie fotbalového oddílu Rudá hvězda České Budějovice**: studium Jihočeské Pravdy a Českobudějovických listů 1971–2005 – výpisy článků. Studium archivních materiálů v Archivu bezpečnostních složek Praha a Státního okresního archivu v Českých Budějovicích. Zpracovávání získaného materiálu, jeho analýza. Studium kroniky SKP z let 1995–1999, scanování fotografií, zpracovávání kronikářských záznamů. Napsány dvě studie.

Nový úkol **Životní osudy Luisy Princové a Karla Orta**. Studium pozůstalosti, především korespondence, její přepisování do digitální podoby, studium nezpracovaných archivních materiálů v badatelně Národního technického muzea v Praze.

Grant Stories – Příběhy. Práce v terénu – vyhledávání narátorů v Českých Velenicích, Rapšachu a Klikově, jejich kontaktování a uskutečnění rozhovorů s narátory: celkem uskutečněny v roce 2010 rozhovory s 9 narátory (České Velenice a Rapšach), z toho se třemi narátory byly provedeny rozhovory dva (České Velenice). Studium obecní kroniky v Českých Velenicích a v Rapšachu. Přepisování a následné zpracovávání rozhovorů. Organizační schůzky ke grantu a semináře ke grantu.

Archeologické oddělení

V roce 2010 byl Ondřejem Chvojkou redakčně připraven a do tisku zadán sborník *Archeologické výzkumy v jižních Čechách*, roč. 23/2010.

CHVOJKA, O. – KRIŠTUF, P. – MENŠÍK, P. 2010: **Mohylová pohřebiště na okrese Tábor**. Plzeň.

CHVOJKA, O. – CALETKA, J. – ZAVŘEL, P. 2010: **Pravěké a raně středověké osídlení Zliv**. In: Zliv kdysi a dnes. Zliv, s. 5–26.

CHVOJKA, O. – JOHN, J. – MENŠÍK, P. – FRÁNA, J. – KŘIVÁNEK, R. 2010: **Hradec u Nuzic (okr. České Budějovice). Hradiště na soutoku Lužnice a Židovy struhy**. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23, s. 53–71.

FRÖHLICH, J. – CHVOJKA, O. – JIŘÍK, J. 2010: **Nové ojedinělé nálezy kovových předmětů z doby bronzové v jižních Čechách**. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23, s. 73–90.

CHVOJKA, O. – FRÖHLICH, J. – MICHÁLEK, J. 2010: **Nálezy rolníček v jižních Čechách**. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23, s. 205–220.

CHVOJKA, O. – ŠÍDA, P. – POKORNÝ, P. – KUNEŠ, P. 2010: **Výzkum okolí jezera Švarcenberk v letech 2005–2008**. In: P. Křišťuf – P. Vařeka (eds.). *Opomíjená archeologie 2007–2008*. Plzeň, s. 36–45.

CHVOJKA, O. 2010: **Nové poznatky k době bronzové v povodí říčky Smutné na Bechyňsku**. In: *Archeologické výzkumy v Čechách 2009*. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy ČAS – Supplément 78. Praha, s. 25–26.

CHVOJKA, O. – KOVÁŘ, D. 2010: **Životní jubileum Jana Caletky**. Výběr 47, s. 122–123.

KUBŮ, F. – ZAVŘEL, P. 2010: **Výzkum Zlaté stezky v Čechách dokončen**. Zlatá stezka 16, s. 13–27.

KUBŮ, F. – ZAVŘEL, P. 2010: **Zahájení výzkumu Zlaté stezky v Německu**. Zlatá stezka 16, s. 29–40.

MICHÁLEK, J. – ZAVŘEL, P. 2010: **Výzkum pravěké mohyly (kenotafu) u Lipí, okr. České Budějovice**. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23, s. 125–142.

SOMMER, P. – THOMOVÁ, Z. – THOMA, J. 2010: *Archeologie a rekonstrukce středověké podoby premonstrátské kanonie v Želiví*. Vladislavský sborník. Praha, s. 120 – 138.

TÖRÓKOVÁ, L. 2010: **Laboratorní zpracování keramického materiálu z archeologického výzkumu v Plané u Českých Budějovic**. Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2009. České Budějovice, s. 60–62.

Knihovna

Na sestavení Výroční zprávy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2009 se podílely: Helena Motyčková (fotografie, popisky), Jana Klimešová (informace o publikační činnosti) a Helena Stejskalová (redakční práce, texty za oddělení knihovny).

Vedoucí knihovny vedla agendu přidělování čísel ISBN a ISSN.

V redakčních radách Jihočeského sborníku historického a časopisu Výběr i Zpravodaje Historického klubu pracovala vedoucí knihovny. Jana Klimešová zajišťovala konání redakčních rad JSH a Výběru a sestavovala zápisy z redakčních rad.

Jana Klimešová zajišťovala administraci všech titulů vydaných muzeem v programu Cezar, jejich skladovou evidenci a rovněž evidenci komisního prodeje knih zajištěného smluvně (14 odběratelů a 5 do-davatelů). Celkem bylo v aktuálním adresáři 459 odběratelů muzejních publikací. Jana Klimešová záro-

veň prováděla rozesílání jednotlivých titulů podle doručených objednávek, z nichž 120 bylo prostřednictvím on-line shopu. Provedla roční skladovou uzávěrku a 12 měsíčních uzávěrek.

Helena Motyčková publikovala autorské snímky z akcí muzea a vybrané fotografie z Českých Budějovic v periodických i neperiodických titulech. Podílela se na přípravě obrazové náplně Měsíčníků muzea, doplňovala fotografie na internetové stránky do rubrik o jednotlivých akcích, prováděla výběry fotografií na výstavy pořádané muzeem a podílela se na přípravě muzejní novoročenky na rok 2011.

Dagmar Fraňková a Jana Klimešová prováděly aktualizaci dat v souborném katalogu Caslin (provazovaný NK ČR) a SKAT (všechny knihovny používající systém Clavius).

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **Doteky minulosti**. Vydalo Jihočeské muzeum. Spoluautor Vlastimil Kolda.

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **50 let činnosti Historického klubu při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích**. Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, 47, č. 2, s. 114–115.

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **Hellen Kellerová**. Zpravodaj Historického klubu při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, 5, č. 4, s. 6–9.

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **Význam vzdělávání dospělých v jižních Čechách na přelomu 19. a počátku 20. století jako fenomén dějin vzdělanosti**. Sborník z konference Genius loci, v tisku.

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **Nabídka mimotřídních aktivit pro posluchačky dívčího gymnázia Vesna v Českých Budějovicích**. Konferenční sborník, v tisku.

STEJSKALOVÁ, H. 2010: **Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2009**. Vydalo Jihočeské muzeum. Spoluautor M. Zavřelová.

Oddělení přírodních věd

V roce 2010 byla připravena a vydána ročenka Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích – Přírodní vědy, ročník 50, v rozsahu 187 stran.

V roce 2010 vyšlo pracovníkům přírodovědného oddělení tiskem 16 prací, 1 práce je v tisku a 4 práce ve stadiu rozpracování.

Mykolog

KABÁT V., TOMÁŇ P., BERAN M., ČERVENKA J., JANITOR A. a KAUTMAN V., 2010: **Výskyt makromycetov v oblasti Zázrivej (Malá Fatra)**. – Zborník Oravského múzea 26: 55–67.

Botanik

LEPŠÍ M., KAPLAN Z., a LEPŠÍ P., 2010: **Sorbus gemella Kovanda**. – Severočeskou přírodou 40: 122–126.

EKRT L., ŠTECH M., LEPŠÍ M. a BOUBLÍK K., 2010: **Rozšíření a taxonomická problematika *Dryopteris affinis* v České republice**. – Zprávy Čes. bot. společ. 45: 25–52.

LEPŠÍ M., 2010: ***Abutilon theophrasti* Med.** – mračník Theophrastův, ***Cerastium brachypetalum* Pers.** – rožec krátkoplátečný, ***Coronopus didymus* (L.) Sm.** – vranožka podvojná, ***Draba nemorosa* L.** – chudina hajní, ***Hieracium stoloniflorum* W. et K.** – jestřáb-ník výběžkokvětý, ***Rubus occidentalis* L.** – ostružiník ojněný – In: LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2010: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 75–96.

LEPŠÍ M. a LEPŠÍ P., 2010: ***Ajuga pyramidalis* L.** – zběhovec jehlancovitý, ***Dipsacus laciniatus* L.** – štetka laločnatá – In: LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2010: Nálezy zajímavých a nových druhů

v květeně jižní části Čech XVI. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 75–96.

LEPŠÍ P. a LEPŠÍ M., 2010: ***Xeranthemum annuum* L. – suchokvět roční** – In: LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2010: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 75–96.

LEPŠÍ M., GRULICH V. a EKRTOVÁ E., 2010: ***Carex tomentosa* L. – ostřice plstnatá** – In: LEPŠÍ M. a LEPŠÍ P., 2010: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 75–96.

LEPŠÍ M. a SOUKUP M., 2010: ***Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea* – záraza nachová prava** – In: LEPŠÍ M. a LEPŠÍ P., 2010: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 75–96.

Entomolog

KLETEČKA Z. a KARAS V., 2010: **Společenstvo saproxylických brouků (Insecta: Coleoptera) a jeho sukcese na buku lesním (*Fagus sylvatica* L.) v okolí Hluboké nad Vltavou. (Saproxylic beetles community (Insecta: Coleoptera) and its succession on beech (*Fagus sylvatica* L.) in the environs of Hluboká nad Vltavou.)** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50, 115–140.

Geolog

RAJLICH P., 2010: **Naušův atlas hornin Prachaticka. – Jihočeský kraj**, 328 stran.

PROCHÁZKA V. a RAJLICH P., 2010: **Stopové prvky v některých ramorech z jižních a středních Čech: nové analýzy celkových hornin a rozpustných podílů.** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 3–19.

RAJLICH P., MĚŠŤAN J. a BENEŠ V., 2010: **Mladší – podeformační monazit v písckých pegmatitech.** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 26.

RAJLICH P. 2010: **Český kráter; sporné body s deskově tektonickým názorem na vznik geologického základu Čech.** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 27–40.

RAJLICH P., PROCHÁZKA V., PAVLÍČEK V., KORBELOVÁ Z. a NIŽŇANSKÝ D. 2010:

Granát magnetitový kvarcit (takonit) z Hrádku u Olešnice. – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 41–49.

PTÁČEK P. & RAJLICH P., 2010: **Nález galenitu v křemité žilovině u Rožmberka.** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 50.

RAJLICH P. 2010: **Šokové (ozvučené) křemeny z pegmatitu Šejby v Novohradských horách.** – Sbor. Jihočes. muz. v Českých Budějovicích, Přír. vědy 50: 58.

PROCHÁZKA V., RAJLICH P., KORBELOVÁ Z., & GOLIAŠ V. 2010: **První bezpečně prokázaný předvariský monazit v moldanubiku.** – Zprávy o geologických výzkumech v roce 2009: 240–244. ČGS

Do tisku byly předány následující práce:

Mykolog

ANTONÍN V., BERAN M., BOROVIČKA J., DVOŘÁK D. A HOLEC J. 2010: ***Clitocybula familia* var. *compressa*, first records in the Czech Republic and Slovakia and its possible value as a bioindicator of natural forests.** Czech Mycology 62:

Oddělení společenských věd

Nora Jelínková, Leoš Nikrmajer a Jiří Petráš pracovali v redakčních radách Jihočeského sborníku historického a Výběru, časopisu pro vlastivědu a historii jižních Čech. Jiří Petráš řídil jak časopis Výběr, tak i Jihočeský sborník historický jako výkonný redaktor. Nora Jelínková vykonávala funkci předsedkyně redakční rady Jihočeského sborníku historického. Jiří Petráš pracoval v redakční radě Ústeckého sborníku historického, vydávaného Muzeem města Ústí nad Labem a UJEP Ústí nad Labem, dále v redakční radě historického sborníku Confluens vydávaného SOkA Mělník a Okresním muzeem v Mělníku.

V roce 2010 byla Jiřím Petrášem redakčně připravena a do tisku zadána čtyři čísla časopisu **Výběr, časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, roč. 47/2010, č. 1–4.**

Dále byl v roce 2010 Jiřím Petrášem redakčně připraven, do tisku zadán a vytištěn **Jihočeský sborník historický, roč. 79/2010.**

Jiří Petráš dále redakčně připravil a do tisku zadal následující publikace:

Petráš, Jiří a kol.: **Příběh je základ ... a lidé příběhy potřebují ... aneb teoretické a praktické aspekty orální historie (Supplementum JSH č. 3). České Budějovice, 2010.** (stejnojmenná konference konaná v JčM v roce 2009).

Petráš, Jiří (ed.): **Poslední týdny války, první týdny míru. České Budějovice 2010.** (stejnojmenná konference konaná v JčM v roce 2009).

Publikační činnost pracovníků:

JELÍNKOVÁ N.: Asiatika, stať pro katalog: **Hradní muzeum Český Krumlov, historie objektu a katalog exponátů**, str. 117–123. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště České Budějovice 2010.

SKLENÁŘOVÁ, E.: *Milan Skřivánek, K osvícenskému pojetí a výuce dějepisu ve světle rukopisů piaristické koleje v Litomyšli* (= Acta varia de Scholis piis, sv. 1), Fakulta restaurování, Univerzita Pardubice 2008 (odborná recenze). Historie – Otázky – Problémy 1, 2009, č. 2, vyd. Ústav českých dějin FF UK 2010, s. 218–220.

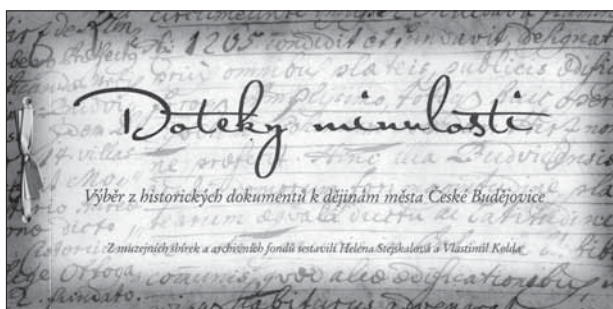
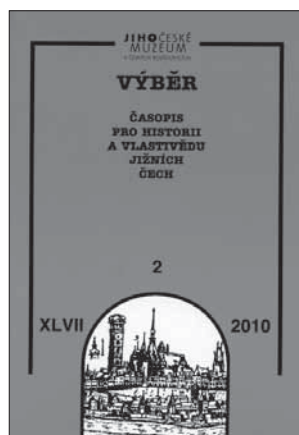
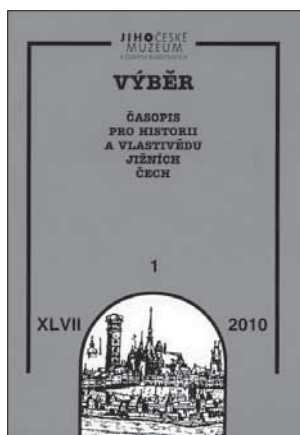
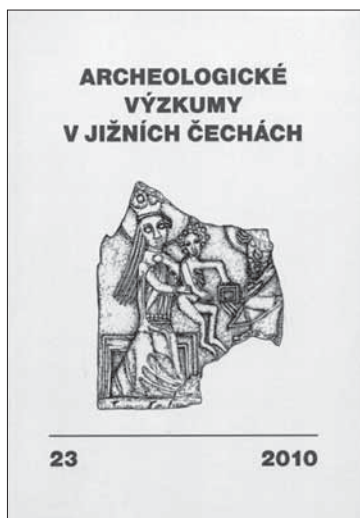
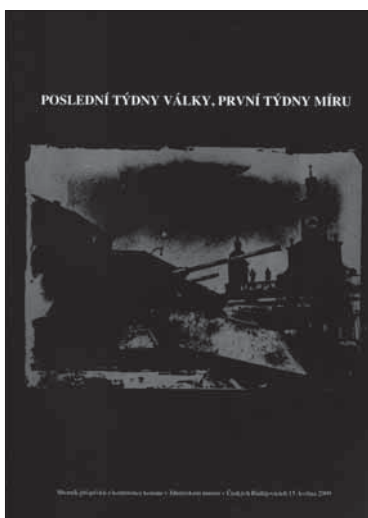
NIKRMAJER, L.: **Události v Rapšachu na podzim 1938.** In: Výběr, časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, XLVII, 2010, č. 3, s. 179–182.

PETRÁŠ J.: **Fotbalový oddíl Rudá hvězda České Budějovice v letech 1951–1969.** In: Výběr, XLVII, 2010, č. 3, s. 154–168.

PETRÁŠ, J.: **Německy mluvící obyvatelstvo na Českobudějovicku po roce 1945. Stav bádání, prameny, metody, perspektivy.** In: Arburg, Adrian von – Dvořák Tomáš – Kovařík, David a kol. (eds.): *Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945.* Brno, 2010, s. 172–194.

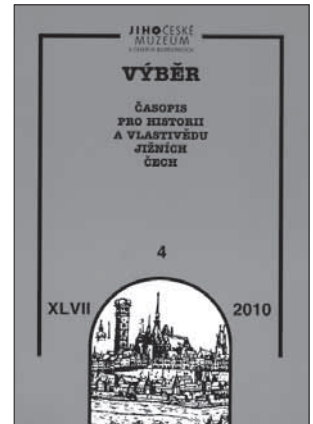
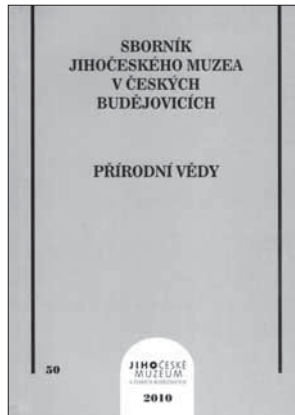
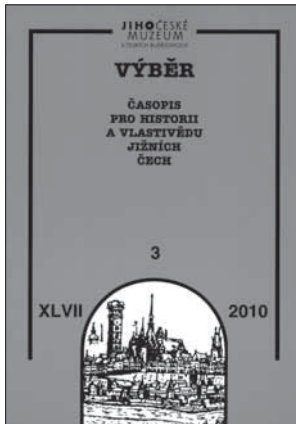
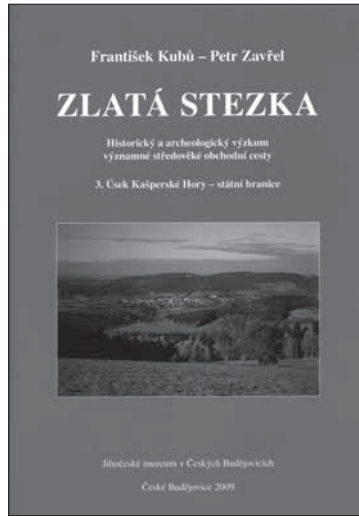
PETRÁŠ, J.: **Malá fotbalová historie.** In: *Historie prožití minulosti. K šedesátinám Oldřicha Tůmy.* Praha 2010, s. 299–313.

Ukázky z publikační činnosti muzea v roce 2010.

ODBORNÁ SPOLUPRÁCE

Archeologické oddělení

Bylo poskytnuto 50 konzultací badatelům, většinou při určování nálezů a při zpracování témat seminárních prací.

Na základě pověření Ministerstva kultury ČR o zajištění funkcí Ústavu archeologické památkové péče Jihočeským muzeem vydalo oddělení v souladu se zák. č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů pro orgány samospráv a státní správy 1500 odborných vyjádření k pořizování územně plánovací dokumentace a pro potřebu stavebních řízení.

Odborní pracovníci oddělení se účastnili pravidelných měsíčních pracovních setkání Jihočeské archeologické komise, jejímž tajemníkem je O. Chvojka.

Při řešení výzkumných a dokumentačních úkolů spolupracovali pracovníci archeologického oddělení s kolegy z Národního muzea v Praze, Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze, Národního památkového ústavu v Praze a s ústavy archeologické památkové péče a regionálními muzei.

P. Zavřel je členem památkové komise Národního památkového ústavu – pobočka České Budějovice a také členem redakční rady sborníku Zlatá stezka, který vydává Prachatické muzeum, a sborníku FontArchPrag, který vydává Národní muzeum v Praze. O. Chvojka pracoval v redakční radě Výběru a z pozice tajemníka České archeologické společnosti se podílel na organizaci a moderování kolokvia *Výzkumy v Čechách 2009* v Národním muzeu v Praze v březnu 2010.

Knihovna

Pracovnice knihovny poskytly odborné konzultace a služby celkem 751 registrovaným uživatelům knihovny.

V rámci platného výpůjčního řádu bylo poskytnuto 1147 výpůjček odborné literatury. Dagmar Fraňková používala pro registraci zápůjček odborné literatury odpovídající elektronický modul Clavius a spravovala soubor 46 čtenářských kont.

Dagmar Fraňková zajišťovala meziknihovní zápůjčky – celkem 63 knihovních jednotek.

Jana Klimešová vedla evidenci národní a mezinárodní výměny odborných publikací – celkem 113 odběratelů a dodavatelů odborných publikací.

Celkem 15 badatelům bylo ze sbírek historických knižních fondů předloženo 187 položek ke studiu.

Pokračovala spolupráce s následujícími knihovnami a institucemi: Národní muzeum v Praze, knihovna Uměleckoprůmyslového muzea, společnost Lanius a Národní knihovna ČR. Samozřejmě probíhala také kolegiální velmi úzká spolupráce s muzejními knihovnami v regionu a SOA Třeboň včetně poboček a okresních archivů.

Vedoucí knihovny pracovala jako členka výboru oborové komise knihovníků muzeí a galerií při AMG a v organizaci Sdružení knihovních a informačních pracovníků. Na pravidelný seminář pracovníků knihoven, muzeí a galerií zajistila přednášku na téma restaurování historických knižních sbírek.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci přírodovědného oddělení poskytli veřejnosti 358 konzultací a zajistili odborným institucím zápůjčky 319 položek ke studijním účelům (entomologie). Ve sbírkách studovalo 43 badatelů.

V poradně pro houbaře proběhlo ve spolupráci s Mykologickým klubem při Jihočeském muzeu celkem 25 poradních dnů.

Z pracovního jednání jihočeské sekce oborové komise knihovníků muzeí a galerií při AMG ČR. Součástí pracovního jednání byla také odborná exkurze do regionálního oddělení Jihočeské vědecké knihovny.

Na výzkumných a dokumentačních úkolech a vzdělávací činnosti spolupracovali pracovníci přírodovědného oddělení s odborníky z partnerských institucí, zejména z Agentury ochrany přírody a krajiny v Českých Budějovicích a Praze, Národního muzea v Praze, správ národních parků a chráněných krajinných oblastí, katedry botaniky Jihočeské univerzity, Karlovy univerzity a Palackého univerzity v Olomouci, Botanického ústavu v Průhonicích, Geologického ústavu AV a dalších vědeckých společností a ústavů AV ČR.

Oddělení společenských věd

Pracovníci oddělení poskytli konzultace 99 badatelům.

Pracovníci oddělení spolupracovali při řešení výzkumných a dokumentačních úkolů s kolegy z: Česká národní banka, muzea v jihočeském regionu, Národní muzeum Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR Praha, Vojenský historický archiv Praha, muzea v Praze a bývalá krajská muzea v ČR, pracoviště památkové péče, Umělecko-průmyslové muzeum Praha, Národopisné muzeum v Praze, Etnografický ústav AV ČR, Národní technické muzeum v Praze, Divadelního oddělení MZM v Brně, Hvězdárna a planetárium ČB, Jihočeský skanzen, Jihočeské folklorní sdružení a další.

Ředitel Jihočeského muzea (na obr. zcela vlevo) jako předseda krajské sekce Asociace muzeí a galerií ČR rovněž v roce 2010 zorganizoval několik jednání vedoucích pracovníků muzeí.

Ředitel Jihočeského muzea, Mgr. Pavel Šafař, s rektorem Vysoké školy evropských a regionálních studií, o.p.s., prof. PaedDr. Gabrielem Švejdou, CSc., při podpisu smlouvy o vzájemné spolupráci. Vlevo PhDr. Marta Závřelová, zástupkyně ředitele muzea a vzadu uprostřed Ing. František Štangel, radní Jihočeského kraje.

ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST

Archeologické oddělení

O. Chvojka vedl jihočeskou pobočku České archeologické společnosti. Účastnil se jednání hlavního výboru ČAS v Praze a plenárního zasedání konaného v Českých Budějovicích dne 6. 3. 2010 (100 účastníků).

Knihovna

Helena Stejskalová spolupracovala s Historickým klubem jako jeho místopředsdkyně. Vedla tzv. Podvečery literárně historické sekce Historického klubu, které se konají v Jihočeské vědecké knihovně každé poslední pondělí v měsíci – 10x v roce 2010. Zajišťovala konání členských schůzí v muzeu a pomáhala při organizaci dalších aktivit Historického klubu.

Přehled členství ve spolcích a společnostech mimo Jihočeské muzeum – za oddělení knihovny:

Společnost přátel exlibris

Knížní značka

Sdružení informačních a knihovnických pracovníků

Sekce knihovníků muzeí a galerií při AMG

Česko-filipínská společnost

Kontinenty

Oddělení přírodních věd

Jihočeský ornitologický klub uspořádal dvě členské schůze s odbornými přednáškami a exkurzí. Klub připravil 4 exkurze pro veřejnost v rámci Evropského festivalu ptactva a 4 exkurze v rámci akce Vítání ptáčího zpěvu.

Mykologický klub Jihočeského muzea uskutečnil 5 členských schůzí s přednáškami a 3 terénní exkurze a spolupracoval na činnosti poradny pro houbaře. Byl uspořádán společenský večer se soutěží Houby v octě. Probíhala rovněž spolupráce na výstavě HOBBY – Podzim 2010.

Entomologická společnost měla 6 členských schůzí s 6 přednáškami. Entomologický kroužek zorganizoval 17 schůzek pro mládež.

Jihočeská pobočka České botanické společnosti připravila 1 členskou schůzi a 4 přednášky.

Pracovníci oddělení se podíleli na vedení a činnosti Jihočeské pobočky České společnosti entomologické, Jihočeské pobočky České botanické společnosti, České vědecké společnosti pro mykologii, České společnosti ornitologické a České geologické společnosti.

Oddělení společenských věd

Spolkovou a vlastivědnou činnost při Jihočeském muzeu garantovali: František Krejča a Irena Tauerová – Národopisné sdružení při Jihočeském muzeu a Jiří Petráš – Regionální letecko-historická společnost při Jihočeském muzeu.

Etnograf František Krejča spolupracoval s: Sdružení Jihočeský skanzen, Jihočeské folklorní sdružení, Vlastivědný spolek Velešín, Spolek lidových tradic Komářice, Vlastivědný spolek Lišov, neformální sdružení milovníků kulturních tradic Benešov n. Černou, Spolek rodáků obce Radimov na Táborsku.

Činnost Národopisného sdružení v roce 2010

Rok 2010 byl pro existenci Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu významný. Členové si připomněli 85. výročí jeho založení a dostali od Jihočeského muzea příležitost uspořádat výstavu a něko-

lik vzpomínkových akcí. Výročím byla ovlivněna i činnost sdružení a této události byl přizpůsoben i jeho celoroční program.

Výstava „85 let Národopisného sdružení českobudějovického“ se konala od 31. 3. do 30. 6. 2010 a plnila zároveň funkci výstavy velikonoční. Prostory muzea se naplnily jarní tematikou a byli to opět především členové NS, kteří svými výrobky a presentacemi řemesel zatražili program Jihočeského muzea. Uspořádání výstavy mělo více důvodů. Jednak bylo po čase možné připomenout jak veřejnosti, tak mladším členům existenci populárního muzejního spolku, jeho tradici, a projevit uznání jeho bývalým i současným členům. Prezentovala budějovický národopis jako stěžejní téma činnosti NS. Historie byla podána formou pomyslného alba, které potvrdilo velký přínos Národopisného sdružení pro českou kulturu a zachování jihočeských lidových tradic.

Výstava ve svých přípravách také pomohla doplnit archiv sdružení, který získal staré fotografie a několik dokumentů, ale velkým přínosem bylo setkání pamětníků a potomků bývalých členů na vernisáži výstavy. Největší radost způsobilo setkání s dcerou Ondřeje Junka, spoluzakladatele a ve své době uznávané osobnosti. Náhodná, a snad i osudová, byla návštěva studentky etnologie Petry Kultové. Přihlásila se ke spolupráci a její první vklad bude diplomová práce na téma Marie Špengrová, zakladatelka NS. Součástí výstavy pak byla prezentace předmětů z majetku sdružení a představení jeho významných osobností včetně výrobků lidových tvůrců.

V rámci oslav výročí uspořádalo NS několik reprezentativních akcí: PhDr. Jiřina Langhammerová: Český Banát, 12. 1. Mgr. Leoš Nikmajer: Život ve starých Budějovicích, 6. 4. PhDr. Nora Jelínková: Velikonoce ve výtvarném umění, PhDr. Marcela Macková: Posekali máje, 21. 9. PhDr. František Krejča: Svatováclavská tradice a 23. 11. Mgr. Alexandra Zvonařová: Jihočeské betlémy. 19. 10. PhDr. Jan Šimánek: Písmáci na Doudlebsku, další akce 9. 3. Anna Froňková: Na svatého Řehoře líný sedlák, který neoře, 20. 4. Bc. David Blažek: Přehlídka blatských krojů. Zájemci si mohli vybrat i z praktických lekcí 19. 5. Anna Bednářová: Úprava hlavy doudlebské nevěsty, 25. 5. Eliška Švecová: Buchtičkový beránek, 5. 10. Ludmila Dominová: Sítování, 9. 11. Hanka Doskočilová a Eliška Švecová: Povídání vo chlebu a mlíku.

V průběhu roku se uskutečnily společné návštěvy Kovářova, Muzea krajky v Prachaticích, Městského muzea v Dačicích a Růženeckého kostela v Č. Budějovicích. Činnost NS byla zhodnocena na výroční akci Vánoční posezení. Předsedkyně Anna Gebeltová pochválila výbor za obětavou a aktivní práci pro sdružení a projevila radost nad zkvalitňováním výběru témat přednášek a zvýšenou docházkou (573). Také však zkritizovala klesající úroveň znalostí z oboru národopisu u členů a upozornila na rozmanitost národopisné literatury.

Pokračovalo vydávání Sborníčků členů NS, které vychází jako studijní materiál pro členy. Sborníček „85 let českobudějovického národopisu“ byl okamžitě rozebrán a jeho zkrácená verze vyšla ve Výběru 3/2010.

Ukázka tkaní v rámci četných doprovodných akcí k výstavě 85 let Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

ZAHRANIČNÍ STYKY

Archeologické oddělení

P. Zavřel pokračoval ve spolupráci s Verein für Ostbayerische Heimatforschung při Univerzitě v Pasově na přípravě a provádění terénního průzkumu německé části Zlaté stezky. Pokračovala rovněž spolupráce se spolkem soumarů v Greinetu.

Probíhá intenzivní spolupráce s kolegy z Německa a Rakouska v rámci Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen (O. Chvojka, P. Zavřel).

P. Zavřel se v rámci akcí uspořádaných u příležitosti milénia Zlaté stezky zúčastnil historického pochodu soumarské karavany na trase Bad Reichenhall – Passau – Prachatice (16. 6. – 26. 6. 2010).

Z. Thomová spolupracuje Museo Universitario de Antropología Universidad Tecnológica de El Salvador.

Knihovna

V roce 2010 knihovna připravila prezentaci a program pro návštěvu pracovníků z Národní knihovny v Manile, Filipíny – z oddělení restaurování a digitalizace a pro významného badatele z vídeňského Etnologického muzea a velmi známého badatele Luciena Spittaela z Belgie.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci oddělení spolupracovali především s Landesmuseum Linz (studium ve sbírkách) a Slovenskou mykologickou společností (mykologický průzkum Oravy). Entomolog a botanik studovali ve sbírkách Biologického centra v Linci, botanik též v herbářích v Nancy.

Oddělení společenských věd

Historička umění spolupracovala s: Dr. Silvie Glasser – Germanisches National Museum, Nürnberg; J. P. van Soest – Rotterdam, odborník na delfskou fajáns; Verein Mühlviertel Museumstrasse (Rakousko).

Historik nejnovějších dějin spolupracoval s Waldviertel Akademie ve Waidhofen an der Thaya (Rakousko).

Zahraniční návštěvníci z Rakouska na výstavě Taková byla...Drsná a krásná Šumava Karla Klostermanna s Ing. Františkem Štanglem (na obr. vlevo) z Jihočeského kraje.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Knihovna

Z oddělení knihovny se kurzu práce ve speciálních počítačových programech účastnila Helena Motyčková.

Přírodovědné oddělení

Pracovníci přírodovědného oddělení si individuálně zvyšovali svoji kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky v oboru a účastí na kongresech, seminářích apod. Botanik započal v doktorském studiu na katedře botaniky PřF JU.

Oddělení společenských věd

Konzervátorka muzea Pavla Svobodová začala studovat rekvalifikační studium v oboru umělecký pozlacoř.

Pracovníci Jihočeského muzea při školení práce v programu Demus.

DALŠÍ AKTIVITY, KONFERENCE A SEMINÁŘE

Archeologické oddělení

Přehled účasti na konferencích a seminářích:

4. 2. 2010: **Konference environmentální archeologie**, České Budějovice, účast O. Chvojka (referát).
13.–14. 4. 2010: **Výzkumy v Čechách v roce 2009 – kolokvium**, Praha, účast O. Chvojka (referát).
24.–26. 5. 2010: **XXI. Konference Starší doba bronzová v Čechách a na Slovensku**, Agios Nikolaos (Kréta), účast O. Chvojka (referát).
9.–11. 6. 2010: **Seminář Staré stezky**, Prachatice, účast O. Chvojka, P. Zavřel (oba referát).
23.–26. 6. 2010: **20. Setkání archeologické pracovní skupiny Ostbayern/West- und Süd-böhmen/Oberösterreich**, Eschenbach (BRD), účast O. Chvojka (referát).
7.–9. 9. 2010: **Seminář konzervátorů a restaurátorů**, Uherské Hradiště, účast L. Töröková.
6.–10. 9. 2010: **6. Mezinárodní protohistorická konference Archeologie barbarů**, Hradec Králové, účast P. Zavřel (referát).
10.–12. 9. 2010: **12. mezinárodní konference Popelnicová pole a doba halštatská**, Příbram, účast O. Chvojka (referát).
16.–18. 9. 2010: **Tavolette Enigmatiche – Brotlaibidole. Convegno internazionale**, Cavriana (Itálie), účast O. Chvojka (referát).
17. 10. 2010: **Seminář Restaurování slinuté keramiky**, Praha, účast L. Töröková.

Knihovna

Třídenní studijní cesty po muzeích Sedlčanska se z knihovny muzea zúčastnila Helena Stejskalová.

Přehled účasti na konferencích a seminářích:

- 5.–6.10. 2010: **Ze školních lavic**, Muzeum J. A. Komenského, Přerov, účast Helena Stejskalová.
25. 10. 2008: **Konference Genius loci**, Jihočeské muzeum, České Budějovice, účast Helena Stejskalová.

Přírodovědné oddělení

Entomolog, geolog a zoolog se zúčastnili studijní exkurze muzea na Sedlčansko.

Přehled účasti na konferencích a seminářích:

- 10.–11. 7. 2010: **Seminář „Ochrana hub v ČR 4 roky po vydání Červeného seznamu“**, Brno, podíl na organizaci, účast M. Beran
16.–9. 9. 2010: **Mykologické dny „Journées mycologiques de St.-Sigolène“**, Les Estables, účast M. Beran
27.–28. 11. 2010: **Konference České botanické společnosti „Evoluční aspekty biologie rostlin“**, Praha, účast M. Lepší

Oddělení společenských věd

Pracovníci OSV se zúčastnili odborné muzejní exkurze na Sedlčansko v říjnu 2010.

Přehled účasti na konferencích a seminářích

Numismatička

Podíl na pořádání konference *Nálezy mincí od antiky po raný novověk (II). Výroba – distribuce – tezaurovice ve světle mincovních nálezů*. Přednesený příspěvek *Nálezy mincí ve sbírce Jihočeského muzea*.

Etnograf

24. 10. 2008: **Genius loci jihozápadních Čech VII**. Konference konaná Jihočeským muzeem, Vědeckou a studijní knihovnou Plzeň a Katedrou bohemistiky Pedagogické fakulty Západočeské univerzity, účast František Krejča, prosloven příspěvek.

Historik nejnovějších dějin

4.–6. 6. 2010 – účast na konferenci pořádané ÚSD AV ČR Praha, CAOHA a UP Olomouc na hradě Sovinci. Prosloven příspěvek *Český inženýr Karel Ort a Luisa Princová*.

13.–17. 7. 2010 – účast na XVI. světovém kongresu IOOH v Praze

4. 10. 2010 – účast na semináři konaném na ÚSD AV ČR Praha

18.–19. listopadu 2010 – účast na mezinárodní konferenci pořádané Waldviertel Akademie Waidhofen an der Thaya III. Rakousko-české historické dny – prosloven příspěvek o Grantu *Stories – Příběhy*.

Dále se pak Jiří Petráš účastnil pracovních seminářů pořádaných Collegiem Bohemicum v Ústí nad Labem ve věci zřizované expozice k dějinám Němců v Čechách.

Soumaři na lodi na řece Salzach v úseku mezi městy Laufen a Tittling ve společnosti Jana Moláčka, redaktora České televize (na fotografii zcela vpravo). Pochodu k výročí 1000 let Zlaté stezky se účastnilo a na dalších akcích (např. přípravě nové expozice o historii Zlaté stezky v Prachatickém muzeu) významně podílelo Jihočeské muzeum prostřednictvím dlouholetého garanta výzkumu PhDr. Petra Zavřela.

VÝSTAVY PŘIPRAVENÉ A ZAHAJOVANÉ V ROCE 2010

V roce 2010 bylo realizováno 21 výstav, z toho 3 přecházely z roku 2009, 5 výstav bylo realizováno mimo Jihočeské muzeum a jeho pobočky. Celkem 16 výstav se konalo v objektech Jihočeského muzea.

Nižší počet krátkodobých výstav i v roce 2010 souvisel s přípravami na stěhování hlavní budovy před plánovanou rekonstrukcí muzea.

Výstavy pořádané v objektech muzea

Výstavy přecházející z roku 2009:

Od Lucie do Tří králů

Vánoční výstava

Doba trvání: 13. prosince 2009 – 6. ledna 2010

Vernisáž: 12. prosince 2009

Umístění: sál 119

Garant: PhDr. F. Krejča

Návštěvnost celková do 6. ledna 2010: 2 721 návštěvníků

od 1. ledna do 6. ledna 2010: 514 návštěvníků

30 let chráněné krajinné oblasti Třeboňsko

Krajem komárů a kaprů

Výstava velkoformátových fotografií, které dokumentují

přírodní složky a krajinu CHKO Třeboňsko

Doba trvání: 2. prosince 2009 – 31. března 2010

Vernisáž: 1. prosince 2009

Umístění: chodba vpravo přízemí

Garant: Dr. P. Búrger

Návštěvnost celková do 31. března 2010: 1 968 návštěvníků

Návštěvnost od 1. ledna do 31. března 2010:

1 337 návštěvníků

Bankovky, šajny, bankocetle...

Papírová platidla našich zemí

v průběhu staletí

To nejlepší z muzejní sbírky. Průřez historií papírových platidel na našem území.

Doba trvání:

13. listopadu 2009 – 14. března 2010

Vernisáž: 12. listopadu 2009

Umístění: přízemí chodba vlevo

Garant: Mgr. Eva Sklenářová

Návštěvnost celková do 14. března 2010:

2 995 návštěvníků

Návštěvnost od 1. ledna do 14. března 2010:

1 422

Mezi časté návštěvníky úspěšné výstavy *Bankovky, šajny, bankocetle* patřili také žáci a studenti, pro které byly připraveny speciální komentované prohlídky s autorkou výstavy - Mgr. Evou Sklenářovou.

Výstavy připravené a zahájené v roce 2010:

Taková byla...

Ohlédnutí za drsnou a krásnou Šumavou Karla Klostermanna

Doba trvání: od 11. února do 30. června 2010

Vernisáž: 10. února 2010

Umístění: expozice 1. patro

Garant: PhDr. František Krejča, PhDr. Nora Jelínková

Návštěvnost od 11. února do 30. června 2010: 4 909 návštěvníků

Doprovodné programy k výstavě Taková byla...:

Doprovodných akcí celkem: 20 (z toho 4 tvůrci + 16 přednášek)

Celkový počet návštěvníků: 1 300 návštěvníků

Dny slovenské kultury

Výstava současné slovenské malby ze sbírek

D+GALLERY Praha

V rámci konání Dnů slovenské kultury pořádalo

Statutární město České Budějovice, D+GALLERY

Praha a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Doba trvání: od 13. února do 26. února 2010

Vernisáž: 12. února 2010 od 17.00 hodin

Umístění: sál 114 Obr. 10

Garant: Mgr. Yvona Majerová

Návštěvnost od 13. února do 26. února 2010:

455 návštěvníků

Výstava děl předních slovenských výtvarných umělců je již tradiční akcí ke Dnům slovenské kultury v Českých Budějovicích. Mgr. Juraj Thoma, primátor města (na obr. vlevo), se v roce 2010 zúčastnil slavnostní vernisáže.

85 let Národopisu sdružení českobudějovického

Výstava konaná k výročí založení Národopisného

sdužení přiblížila jeho význam pro jihočeskou

kulturu, obnovování lidových tradic, jeho historii,

osobnosti, spolupráci s ostatními institucemi

a spolky, ukázala činnost minulou i současnou.

Doba trvání:

od 31. března 2010 do 30. června 2010

Vernisáž: 30. března 2010 od 16.00 hodin

Umístění: přízemí chodba vlevo Obr. 11

Doprovodné akce: lidová tvorba velikonočního zvykosloví (chodby)

Garant: Irena Tauerová

Návštěvnost od 31. března do 30. června 2010:

1 348 návštěvníků

Doprovodné velikonoční akce:

Celková návštěvnost doprovodných akcí:

4 akce / 745 návštěvníků

Ukázky velikonočního zvykosloví v Jihočeském muzeu jsou již obvyklou a návštěvnický oceňovanou součástí výstavy k Velikonocům.

Volby z dob monarchie a 1. republiky

Výstava zachycující systém a průběh jednotlivých typů voleb v rámci Čech a regionu v přibližně chronologické posloupnosti od 60. let 19. století do 30. let 20. století s aspektem na doprovodné společensko politické jevy, které volby provázely. Doba trvání:

16. dubna 2010 do 30. června 2010

Vernisáž: 15. dubna 2010 od 16.00 hodin

Umístění: přízemí chodba vpravo Obr. 12

Garant: Mgr. Leoš Nikrmajer

Návštěvnost od 16. dubna do 30. června 2010:

1 103 návštěvníků

Vernisáže zdařilé výstavy Volby za dob monarchie se zúčastnil také PhDr. Vlastimil Kolda, zástupce ředitele Státního oblastního archivu v Třeboni (na obr. vlevo).

ŠUMAVA v době Karla Klostermanna

Výstavy navazující na rozsáhlý výstavní projekt Šumava Karla Klostermanna / Příběh šumavské podmalby ve spolupráci s Horním Rakouskem a konané v Horním Rakousku.

Místa a termíny konání:

Schlossmuseum Freistadt – **SKLO ZE ŠUMAVY**: 19. března – 26. října 2010

Hinterglasmuseum Sandl – **PODMALBY ZE ŠUMAVY**: 2. května – 26. října 2010

Museum Hafnerhaus Leopoldschlag – **KERAMIKA ZE ŠUMAVY**: 13. června – 26. října 2010

Garanti: PhDr. František Krejča, PhDr. Nora Jelínková

Návštěvnost: 1 900 návštěvníků

Obdivuhodný svět hornin doplněno ukázkami z pokladů jihočeského podzemí

Geologická výstava představující vybrané oblasti Země s aktivními pochody vulkanismu, pouštního a mrazového zvětrávání, působení horkých vod a mnoho dalšího na velkoplošných plakátech a vzorcích hornin. Výstavu doplnily zajímavosti jihočeského podzemí.

Exponáty ze sbírek Jihočeského muzea doplňovaly vzorky a plakáty zapůjčené Českou geologickou službou v Praze a Správou chýnovské jeskyně.

Doba trvání: od 30. června do 24. října 2010

Vernisáž: 30. června 2010

Umístění: sál 119

Garant: RNDr. Petr Rajlich, CSc.

Návštěvnost od 30. června do 24. října 2010:

3 002 návštěvníků

Výukový program pro školy

Termín: od 1. září do 24. října 2010

Z vernisáže návštěvnicky atraktivní výstavy Obdivuhodný svět hornin, k níž RNDr. Petr Rajlich připravil komentované prohlídky a další doprovodný program.

Součástí výstavy Obdivuhodný svět hornin byl Výukový program pro školy.

Návštěvnost: 676 studentů z 21 škol, především žáci 9. tříd ZŠ a studenti víceletých gymnázií (kvarta, kvinta)

Uskutečněno bylo 17 přednášek, které navštívilo 331 studentů

Svět velehor očima horolezce Z fotoarchivu Jana Červinky

Výstava uspořádaná u příležitosti osmdesátých narozenin významného českého horolezce Jana Červinky je složena ze série fotografií, pořízených při expedicích, jichž se v uplynulých 50 letech účastnil. Expozice obsahovala části horolezecké výstroje a řadu předmětů dovezených z jednotlivých expedic.

Doba trvání: od 17. července do 31. prosince 2010 (prodloužena do 28. února 2011)

Vernisáž: ano

Umístění: chodby přízemí

Garant: PhDr. Petr Zavřel

Návštěvnost od 17. července do 31. prosince 2010:

1 921 návštěvníků

Z vernisáže výstavy Svět velehor očima horolezce, které se osobně zúčastnil Jan Červinka, autor fotografií a známý horolezec.

Výstava hub

Výstava hub s bezplatnou poradnou pro houbaře v rámci výstavy

Doba trvání: od 29. do 30. září 2010

Vernisáž: bez vernisáže

Umístění: sál 114

Garant: Mgr. Miroslav Beran

Test „Co víš o houbách“ pro žáky od 6 do 15 let, vyhodnocení 30. září 2010

v 16.00 hodin ve výstavě

Návštěvnost od 29. do 30. září 2010: 1 299 návštěvníků

Doteky minulosti

Výstava ve spolupráci se Statutárním městem České Budějovice a Státním oblastním archivem k 745. výročí založení města České Budějovice

Termín konání: od 22. září do 15. října 2010

Místo konání: Radniční výstavní síň

Garant: Mgr. Helena Stejskalová

Návštěvnost: 1 037 návštěvníků

Chryzantémy

Doba trvání: od 23. října do 24. října 2010

Vernisáž: bez vernisáže

Umístění: Tvrz Žumberk u Nových Hradů

Garant: Roman Josefík

Návštěvnost: 781 návštěvníků

Podzimní houby

Výstava podzimních hub s bezplatnou poradnou pro houbaře v rámci výstavy Hobby podzim 2010,

Výstaviště České Budějovice, a.s.

Doba trvání: od 15. října do 18. října 2010

Vernisáž: bez vernisáže

Umístění: na výstavě Hobby podzim 2010, Výstaviště České Budějovice

Garant: Mgr. Miroslav Beran

Návštěvnost: cca 5 000 návštěvníků

Všech šest pohromadě III.

Průřez prací studentů šesti uměleckých oborů Střední uměleckoprůmyslové školy sv. Anežky České v Českém Krumlově. Výstava byla již koncipována k oslavám 20. výročí vzniku školy plánovaných na rok 2011.

Doba trvání: od 4. listopadu do 31. prosince 2010 (prodloužena do 28. února 2011)

Vernisáž: ano

Umístění: sál 119

Garant: Mgr. Yvona Majerová

Návštěvnost od 4. listopadu do 31. prosince 2010: 668 návštěvníků

Od Adventu do Tří králů

Tradiční vánoční výstava v prostorách Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Doba trvání: od 27. listopadu do 31. prosince 2010 (ukončení 6. ledna 2011)

Vernisáž: ano

Umístění: předsálí a chodba 1.

Garant: PhDr. František Krejča, Bc. Petra Prokopcová

Návštěvnost od 27. listopadu do 31. prosince 2010: 2 534 návštěvníků

DOPROVODNÉ ADVENTNÍ AKCE:

Celkový počet: 14 (z toho 9 předváděcích akcí a tvůrčích dílen, 1 koncert, 4 přednášky)

Celkový počet návštěvníků doprovodných adventních akcí: 1 908 návštěvníků

CYKLUS EXPONÁT MĚSÍCE

LEDEN

do 6. 1. – **Betlém** – I. Tauerová

od 7. 1. – **rok 1993 – nová republika, nová měna** – Mgr. Eva Sklenářová

ÚNOR

Nové publikace – knihovna – Mgr. Helena Stejskalová

BŘEZEN

Archeologické nálezy ve sbírkách JČM – Mgr. Ondřej Chvojka, PhD.

DUBEN

Výstava výrobků klientů Empatie – Mgr. Yvona Majerová

KVĚTEN

Železný meteorit – RNDr. Petr Rajlich

ČERVEN, ČERVENEC, SRPEN

Pták roku 2010 – RNDr. Petr Bürger

ZÁŘÍ

Modely hub ve sbírkách Jihočeského muzea – Mgr. Miroslav Beran

ŘÍJEN

Ze sbírky motýlů pana Jaroslava Holmana – Mgr. Zdeněk Kletečka

LISTOPAD

Poslední rakouský císař Karel I. zvaný Poslední – Mgr. Eva Sklenářová

PROSINEC

Soubor textilních maňášků – Bc. Petra Prokopcová

CYKLUS OSOBNOSTI A VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

745. výročí založení města Českých Budějovic

Garant: Mgr. Helena Stejskalová

SPONZOŘI MUZEA

Jaderná elektrárna Temelín – hlavní partner

PARTNEŘI MUZEA

RTA, a.s. – mediální partner

TV GIMI, a.s.– mediální partner

Český rozhlas České Budějovice – mediální partner

EM-grafika, České Budějovice

Jihočeská centrála cestovního ruchu

Statutární město České Budějovice

Turistické a mapové centrum jižní Čechy

Festivalová kancelář Emy Destinnové – Ing. Kazil

SOŠ veterinární a zemědělská a jazyková škola s právem státní zkoušky

DK Metropol

Nová tiskárna Pelhřimov, spol. s r. o.

Měšťanský pivovar Strakonice, a. s.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2010

---

14. 2. 2010 – **Lucien Spittael**, Belgie, člen řádu Rizalových rytířů

14. 2. 2010 – **Anne Rosette Creencia**, Filipíny, pracovnice filipínské National Library v Manile

Lucien Spittael nebyl v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích poprvé. Tentokrát s ním přijely dvě pracovnice z filipínské národní knihovny v Manile z oddělení vzácných tisků a rukopisů. Při společné návštěvě muzea zhlédli kolekci vybraných filipinik z pozůstalosti Ferdinanda Blumentritta a dále si s výkladem prohlédli vybraná historická místa v Českých Budějovicích.

Rovněž proběhla diskuse v knihovně muzea o možnostech digitalizace cenných dokumentů z filipínské historie a rozsahu dokumentační sbírky v manilské knihovně k osobnosti Ferdinanda Blumentritta. Předběžně byla dohodnuta elektronická korespondence a vzájemná informovanost, neboť filipínská strana potvrdila a podtrhla hodnotu uchovávaného materiálu v Jihočeském muzeu. Lucien Spittael je velmi aktivní člen řádu rytířů José Rizala a erudovaný badatel z oboru filipínských dějin 19. století a díky dobré spolupráci s Jihočeským muzeem se daří šířit mezi mezinárodní odbornou veřejností povědomí o dokumentech filipínské historie uložených ve sbírkách Jihočeského muzea.

21.–22. 4. 2010 – **Galeeva Kamziya, Kryakunova Nadezhda**, Rusko, Jekatěrinburg, Unined Museum of the Ural Writers,

21.–22. 4. 2010 – **Kuprina Tamara**, Jekatěrinburg, Rusko – The Ural Federal University

Návštěva dvou muzejnic z Ruska z Muzea uralských spisovatelů a vysokoškolské pedagožky z Uralské federální univerzity v Jekatěrinburgu se uskutečnila díky spolupráci s Vysokou školou evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích. Jihočeské muzeum pro své kolegyně připravilo doprovodný program. Uskutečnilo se oficiální jednání s vedením muzea o možnostech odborné, zejména publikační, spolupráce a zastoupení.

V roce 2010 Jihočeské muzeum navštívila delegace kolegyně z Muzea spisovatelů Uralu v Jekatěrinburgu a z tamní Federativní univerzity. Výměna profesních zkušeností a zajímavá odborná diskuse se uskutečnila díky spolupráci s Vysokou školou evropských regionálních studií, o.p.s. v Českých Budějovicích.

Kolegyně z delegace z Muzea spisovatelů Uralu a Federativní univerzity v Jekatěrinburgu při prezentaci.

V přednáškovém sále muzea připravily ruské kolegyně prezentaci expozičních aktivit a hlavních spisovatelů. Zazněla zde také zajímavá přednáška o ruské anabázi Jaroslava Haška. Velmi přínosnou částí byla debata o specifických problémech v oboru muzejnictví (návštěvnost mladé generace, využití elektronických médií, facebookové prezentace, klubová činnost, finanční náročnost moderních expozičních a budování moderních depozitářů, obtíže vydavatelské činnosti, doprovodné programy pro děti a další).

Muzejní kolegyně z Jekatěrinburgu zhlédly výstavu *Taková byla... Šumava Karla Klostermanna* a další muzejní objekty (Muzeum koňky) i stávající a nové depozitáře. O zahraniční návštěvu pečovaly pracovníce knihovny muzea a na upomínku připravily ilustrativní výběr literatury z produkce muzea a knihy od Jaroslava Haška v českém jazyce, což se ruským muzejníkům velmi líbilo.

*Všechny tři kolegyně z Ruska shlédly také výstavu *Taková byla... v doprovodu doc. Jiřího Korostenskiho z VŠERSu a Mgr. Heleny Stejskalové z muzea.**

Z ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ MUZEA

Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu Jihočeského muzea v Č. Budějovicích

A. Akce v rámci dotačního programu: Podpora tradiční lidové kultury

Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v ČR

– Společenské vztahy, výtvarná kultura

Projekt byl zpracováván v intencích daných NÚLK ve Strážnici. V souladu se zadáním dotýkajícího se společenských vztahů obyvatel měst a obcí byly záměrně jako vzorky vybrány akce různého typu: reprezentační – historické slavnosti (Třeboň), akce výročního zvykosloví (Konopická + akce související s předadventním, adventním a vánočním obdobím), akce *tradiční* (Hološovice, Borovany, Lenora, Volary) a akce výroční (Plástovice), akce prezentující mezinárodně jihočeský folklór (MDF) i městské akce jednotlivých společenských lokálních aktivit (FF Jindřichův Hradec, Sedlice, Komařice, Buškův Hamr). Jako zvláštní typ akce bylo zvoleno Kulturní léto v Hořicích na Šumavě (známých především Pašijovými hrami – dokumentovány JČM v rámci jiného projektu). Pozornost byla věnována i akcím novodobým, pořádaným podnikatelskými subjekty, které výhledově mohou rozšířit spektrum společenských tradic regionu (Příbraz).

V rámci společenských akcí byla pozornost věnována i implicitním projevům (folklorní produkce, prezentace rukodělných, řemeslných a výtvarných aktivit), které jako interetnický fenomén v tradiční i komerční formě nezbytně tyto akce doprovází.

Současně byla pozornost soustředěna i na výtvarnou stránku promítající se ve zvykoslovném pečivu, rekvizitách, kostýmech i řemeslech, zejm. na podmalby na skle (prezentováno na inter. portálu JK Jihočeská řemesla i jako součást prezentačního videa Sklo-stříbro jižních Čech věnovaného jihočeským tvůrcům v oblasti umělecké práce se sklem v rámci akce Skleněný advent). U Marie Flaškové a Ivanky Wolkové byla dokumentace využita jako podkladová příloha k žádosti udělení titulu Nositel tradice...

Dokumentace: videodokumentační kazety jsou ihned předány garantovi projektu, v JČM staženy do počítače, příp. pořízeny kopie na CD a pořízení digit. přepisu pro následné zpracování. Originály nahrávek jsou uloženy do fondu ROP LK.

Mimo vlastní dokumentaci a s ní spojenou digitalizaci byl pořízen i přepis nahrávek + pořízení kopií vybraných neozvučených filmů z filmotéky JČM z oblasti LK regionu

Akvizice:

dokumentaci podmaleb – sakrální i světská galerie

Prezentace: v rámci akcí a přednášek:

Stavění májů jako kulturně společenský fenomén

Skleněný advent

B. Vlastní činnost

Badatelská činnost:

Koresponduje s výstavními akcemi a přednáškovou činností.

Internetový portál Jihočeská řemesla

Doplňování databáze tradičních řemesel a tvůrců, z důvodu, že zadání MK ČR pro rok 2010 se týkala společenských vztahů obyvatel měst a obcí, byly záměrně jako vzorky vybrány akce různého typu, tj. zadaná témata Grantu i vlastní akce souvisejí i s cílem Portálu jihočeských řemesel, proto byla dokumentace využita i na rozšíření kontaktů s novými řemeslníky a lidovými tvůrci.

Propagace:

- Odborná prezentace na jednání Rady pro lidovou kulturu (MK ČR)
- Veletrh muzeí ČR 2010 (sborník příspěvků)
- V rámci akcí Jihočeského muzea – Jihočeský kompas, Muzejní noc, doprovodné i samostatné akce Pravidelně jsou prezentace lidových tvůrců a řemeslníků v rámci názorných demonstrací a tvůrčích dílen, využívaných zejména v období Velikonoc, adventu, Vánoc – rozšiřovány i o „řemeslo nejoblíbenější“, tj. video i „živá“ prezentace tradiční lidové kuchyně.

V rámci profilových samostatných akcí byla zpracována monotematická videoprezentace:

Skló-stříbro jižních Čech, Pochoutky šumavského Podlesí, Vánoční kynuté pečivo jihočeského regionu.

Byly podány 2 návrhy NULK na udělení titulu Nositel tradice (M. Flašková – podmalby, I. Wolková jihočeské batikované kraslice) vč. rozboru činnosti + videozpracování profilů navrhovaných: Podmalby na skle M. Flaškové, I. Wolková a její batikované kraslice.

Výstavní činnost

Vzhledem k plánované rekonstrukci historické budovy muzea byla výstavní činnost minimalizována na jednodenní profilové akce v rámci výročního zvykosloví.

Veřejné akce:

Součástí všech akcí je odborná textová část související s tématem, příp. doplněna videozpracováním dokumentace pořízené v terénu.

1. Masopust v Českých Budějovicích

Jihočeské muzeum v Č. Budějovicích je od roku 2005 odborným garantem a koordinátorem této tradiční českobudějovické akce. Termín korespondoval s Dny slovenské kultury, z toho důvodu byl tento jubilejní 20. ročník umocněn i hosty ze Slovenska.

2. Šumavské placky, babky, buchty a koláče...

prezentační akce v rámci výstavy Taková byla ... ukázky: Marie a Augustin Sobotovičovi z Volar a I. Wolková, která současně připravila na základě požadavků pořadatelů ukázku šumavského tradičního pečiva: Seelwecken a plněné „Wackern“ v rámci slavnostního zahájení

3. Hrály dudy 2010

Již po čtvrté „hrály dudy“ pro občany města, kteří mají rádi dudácký folklór a kteří z jakéhokoli důvodu nemohli navštívit XIX. ročník Mezinárodního dudáckého festivalu.

Akce je současně i živou hudební pozvánkou do Strakonice a seznámení českobudějovické veřejnosti kromě jihočeských dudáků i s jedním ze zahraničních účastníků tradičního bienálního setkávání dudáků ze všech koutů světa. Po hostech z Rakouska, Německa, Rumunska a Bulharska představil v Českých Budějovicích bohatství svých lidových hudebních tradic zástupce Francie, bretaňský soubor Bagad Plou-gastell. Akci pořádají Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích a JSPT Úsvit ve spolupráci se strakonickými organizátory za podpory SM České Budějovice.

4. Muzejní noc 2010

V rámci muzejní akce byla prezentována tradiční řemesla (podmalby na skle, lidové hračky) a krajové speciality (M. Kukla – pšeničné placky, M. Vilánková – tradiční pokrmy šumavského Podlesí).

Premiéra filmového dokumentu: *Lidové pochoutky šumavského Podlesí*

5. Ještě je čas...

Akce mající charakter workshopu-výuky zvykoslovného pečiva s doprovodnými instruktážními texty z fondu JČM od pletení drobných tvarů až po náročné tvary vánoček spletaných najednou pod vedením lektorů I. Wolkové a J. Hada

Premiéra filmového dokumentu: *Vánoční kynuté pečivo jihočeského regionu*

6. Skleněný advent

Cílem doprovodné akce projektu Internetový portál „Kraj tradic a řemesel“ zaměřeného na sklářské tradice Šumavy a Pošumaví bylo seznámit veřejnost s jednou oblastí nelehké, fyzicky velmi vyčerpávající obživy staré Šumavy i s kouzlem sklářských tradic přežívajících v rukách současných – i když bohužel ne už vždy jihočeských – řemesníků a umělců.

Tvůrci: Dagmar Hálová, Blatná – tažené figurky; Marie Flašková, České Budějovice – podmalby na skle; Pavel Brandejs, Jablonec nad Nisou – tažené sklo, Jima, Glass studio Skelná huť U Hluboké, ing. Kateřina Sojková – vinuté perly, Jaroslava Kazdová – vinuté foukané perly

Premiéra dokumentu: *Sklo – stříbro jižních Čech*

Dokumentace:

Koresponduje s jednotlivými výstavními a vzdělávacími akcemi a projekty: MK ČR, Jihočeský kraj, mezinárodní i národní projekty, regionální akce, lidoví tvůrci

Prezentace:

V rámci mezinárodních i vlastních akcí Jihočeského kraje, Jihočeské univerzity, Jihočeského muzea a jeho pracovišť...:

Přednášková činnost:

Už je konec masopustu, už je konec muziky aneb od masopustu k Velikonocím

Osobnost Z. Soukupové v oblasti lidové kultury jihočeského regionu (v rámci semináře Dudy a dudáci)

Borůvky v tradiční jihočeské kuchyni vč. receptáře (v rámci Borůvkobraní v Borovanech)

Stavění máje jako společenský fenomén

Specifika interpretace dudácké písně (v rámci odborného semináře XIX. MDF ve Strakonících)

Doudlebská výšivka pavím brkem (v rámci mezinárodního semináře při Doudlebských dožínkách)

Adventní a vánoční čas – zvyky, tradice

Konzultační činnost a participace:

- Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích:

participace doprovodných programů projektu Jihočeského muzea Taková byla..., Muzejní noc a akcí ostatních pracovišť (Historický klub, NS při JČM)

- Statutární město České Budějovice.

Masopust (organizace + odborná garance)

- Jihočeský kraj

garance a realizace v rámci projektového týmu portálu Jihočeská řemesla (současná řemesla jihočeského regionu)

participace v rámci Dne jihočeského a dolnorakouského folklóru – Borovany

- MK ČR

spolupráce v rámci členství v Národní radě pro tradiční lidovou kulturu

participace při vytváření dotazníku projektu pro rok 2010: společenské vztahy, výtvarná kultura

konzultace absol. práce L. Sovové Strategie a vývoj podpory tradiční lidové kultury v ČR

- ČT

Jihočeské Velikonoce (pořad Toulavá kamera)

operativní konzultace na základě konkrétních požadavků (instituce a obce JK, DK Metropol a.s., Jihočeská univerzita – konzultace dipl. práce Petry Sosnové: Dětské folklórní soubory na Doudlebsku... individuální tvůrci z oblasti lidového umění a řemesel

Marcela Macková

Pracoviště Lidové kultury pod vedením PhDr. Mgr. Marcely Mackové připravuje řadu zajímavých akcí. Při jedné z nich měli návštěvníci muzea příležitost naučit se šumavské placky, buchty, babky a koláče.

Speciální výstava byla pracovištěm Lidové kultury připravena k návštěvnícky populární akci na téma pletení vánoček.

Pracoviště operátora počítače v roce 2010

První polovina roku 2010 byla ve znamení výstavy s názvem „TAKOVÁ BYLA...“ Ohlédnutí za drsnou a krásnou Šumavou Karla Klostermanna, která navázala na svou úspěšnou předchůdkyni „Šumava Karla Klostermanna – Příběh šumavské podmalby“.

V rámci své pracovní činnosti jsem se na přípravě a chodu tohoto projektu podílel zejména grafickými návrhy, výrobou propagačních materiálů, videodokumentací, zajištěním a údržbou audiovizuální techniky jak pro výstavu samotnou, tak pro množství doprovodných akcí.

Pro prezentaci Jihočeského muzea na veletrhu Jihočeský kompas 2010, probíhající ve dnech 8.–9. října 2010 v prostorách kulturního domu Metropol byl připraven a programově vybaven multimediální kiosek s dotykovou obrazovkou, který zprostředkoval návštěvníkům přístup na webové stránky institucí zřizovaných Jihočeským krajem.

Lokální počítačová síť detašovaného pracoviště Jihočeského muzea v ulici Fr. Šrámka byla přes internet propojena se sítí v hlavní budově pomocí šifrovaného VPN tunelu. Toto řešení umožní přístup ke sdíleným prostředkům v jednotlivých pobočkách a propojení dat síťových instalací programů.

Pro stále více badatelů přicházejících do studovny s vlastními přenosnými počítači byl v rámci knihovny Jihočeského muzea zřízen bezdrátový přístupový bod pro připojení k internetu.

Martin Dvořák

Provozně technické oddělení v roce 2010

V roce 2010 se provozně technické oddělení podílelo při přípravách a realizacích výstav, které spojovala Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích. Jednalo se o tyto výstavy: „85 let Národopisu“, „Volby“, „Empatie“, „Planeta země“, „Svět velehor očima horolezce“, „Všech šest pohromadě“, „Dny slovenské kultury“, a výstav týkajících se velikonočních a vánočních svátků. Zároveň byly prováděny práce spojené s likvidací výstavy „Šumava Karla Klostermanna“. Mimořádnou akcí byla instalace a následná likvidace výstav v rakouských městech Leopoldschlagu, Sandlu a Freidstadtu. V průběhu roku provozně technické oddělení realizovalo napojení objektu Ledenice na kanalizaci a výstavbu sociální zařízení ve stejném objektu, zprovoznění vzduchotechniky a chladicího zařízení v depozitáři L. B. Schneidera, zlepšení regulace plynového topení v objektu Fr. Šrámka, terénní úpravy a údržba objektu Dívčí kámen, rekvizitaci venkovních prostor objektu Ledenice, stavební úpravy venkovních prostor před otevřením objektu Mánesova a zprovoznění všech prostor před sezónním otevřením tvrze Žumberk. Úkoly v oblasti modernizace, oprav a údržby byly plánovány v návaznosti na možnosti rozpočtu muzea a přidělené investiční dotace.

Ve všech objektech Jihočeského muzea byly zákony a odbornými směrnicemi stanovené revize provedené v plném rozsahu.

Provozně technické oddělení zajišťovalo v průběhu roku přepravu materiálu a sbírkových předmětů podle potřeb jednotlivých oddělení, zabezpečovalo úkoly týkající se právě probíhajících výstav a provádělo údržbu a ošetření svěřeného materiálu.

Společná kontrola bezpečnosti práce prováděná ve spolupráci s odborovou organizací byla provedena v měsíci dubnu bez větších zjištění. V průběhu roku se uskutečnila i společenská kontrola bezpečnosti práce pracovníkem odborového svazu.

Doprava zaměstnanců a přeprava materiálů zabezpečovaná 5 referentskými vozidly proběhla bez dopravní nehody.

Úkoly kladené na provozně technické oddělení byly plněné včas, kvalitně a beze zbytku.

Jiří Popadinec

TVrz Žumberk

V turistické sezóně 2010 od 1. dubna do 31. října navštívilo Žumberk celkem 5 649 osob, což je srovnatelná návštěvnost s rokem předešlým. Samotnou tvrz si prohlédlo 2 698 osob, v baště „C“ na Úředníku rožmberském bylo 58 osob, v lapidáriu 112, na výstavě chryzantém pak 781 návštěvníků a konečně 2 000 osob bylo účastníky celkem 40 zde konaných svatebních obřadů. Ty probíhaly od 10. dubna až do 20. listopadu a to zejména na nádvoří tvrze. V případě nepříznivého počasí v zaklenuté místnosti kočárovny a v několika málo případech i venku v půlkruhu jižního úseku hradební zdi (vyhlídková terasa na vodní nádrž) a na prostranství mezi kočárovnou a baštou „D“ v jihozápadní části areálu. Závěrečné dvě listopadové svatby se i vzhledem k menšímu počtu svatebních hostů konaly v předsálí Rytířského sálu. Tento prostor se dal snadno vytopit akumulací kamny. Výstava chryzantém proběhla o předposledním říjnovém víkendu ve dnech 23. až 24. 10., což byl zhruba týdenní posun oproti minulým ročníkům. Pořadatelé chtěli mít jistotu plně vykvetlých a rozvítých květinových exponátů. I vzhledem k solidnímu počasí byla tentokrát návštěvnost téměř o polovinu vyšší než v uplynulém roce.

Stěžejní společenská událost roku 2010 se zde odehrála na počátku měsíce října. Od 4. do 7. 10. proběhla v Rytířském sále tvrze Mezinárodní numizmatická konference s programem „Nálezy mincí od antiky po raný novověk. Výroba – distribuce – tezaurace ve světle mincovních nálezů“. Ve spolupráci s naším muzeem ji pořádal Filosofický ústav AV ČR spolu s Centrem medievistických studií AVČR a UK v Praze. Okolo 50 účastníků konference vyslechlo celkem 25 jednotlivých přednášek.

Po zhruba 35 letech konečně došlo k modernizaci expozice v samotné tvrzi. Této stěžejní problematice je věnován samostatný článek.

Z hlediska údržby byly provedeny běžné revize EZS, hasicích přístrojů a komínů, spolu s pravidelným sekáním trávy v areálu i pod tvrzí. Na podzim pak byla částečně správcem tvrze vyspravena i obvodová zeď původního přístavku bašty „C“ z východní strany. Došlo zde k doplnění vypadaných kamenů a spárování. Prostranství uvnitř tohoto zdíva pak bylo definitivně vyčištěno od zbytků kůry, kousků dřeva i pilin a hoblin, coby pozůstatku po dřevosochařském sympóziu z roku 2008. V souvislosti s renovací expozice byly ale také vybroušeny a nově natřeny parketové podlahy v obou garsoniérách obytné části tvrze. 10. listopadu došlo k fyzické inventarizaci hospodářských prostředků a k porovnání změn a pohybu DHM v souvislosti s rokem 2009.

Před otevřením tvrze pro veřejnost sem byly z depozitářů muzea opětovně přivezeny veškeré drobné národopisné i umělecko-průmyslové exponáty. Jednalo se o sklo, keramiku, kachel, cínové nádoby, podmalby na skle, krucifix, přeslice a kolovraty, houpacího koníka a dřevěné malované plastiky. Z kočárovny do depozitáře v Ledenicích byla převezena komoda se zásuvkami. Do 1. expoziční místnosti 1. patra (světnice) byl přesunut vývěsní štít hospody „U třech českých sedláků“. Na počátku listopadu se tamtéž navrátila ze Sandlu i koutnička.

V rámci veletrhu cestovního ruchu Kompas, konaného v DK Metropol v Českých Budějovicích na počátku října 2010, sem v podvečerních hodinách dne 7. 10. 2010 zavítali zástupci cestovních kanceláří, médií a pracovníci, působící v cestovním ruchu, při návratu z výjezdu na Nové Hrady. Vzhledem k nedostatku času asi 20 účastníků zhlédlo pouze přízemí expozice a na nádvoří si vyslechlo pár skladeb zahradních mladými umělci na flétnu a kytaru. Závěrem cestou zpět na autobus se návštěvníci zastavili i v místním kostele, kde zejména obdivovali čerstvě zrestaurované nástěnné malby.

Ve spolupráci s Pohádkovým královstvím, o.s. pana Goetze se zde ve dnech 21. 6. a 21. 7. od 21.30 hod. uskutečnily dvě prohlídky za letního úplňku. Při obou vyšlo počasí a tak návštěvníci netradičně zhlédli přízemí expozice o historii Žumberka, prohlédli si osvětlené nádvoří tvrze a okolo bašt „C“, „B“ a „A“ se přesunuli po cestě kolem vodní nádrže do místního kostela, kde byla prohlídka ukončena. Celkem se obou prohlídek zúčastnilo 37 osob.

Roman Josefík

Knihovna v roce 2010

V roce 2010 byla provedena první část revize osobních zápůjček a aktualizace všech čtenářských kont se zavedením přístupových hesel v souvislosti s přípravou knihovny na stěhování v rámci rekonstrukce muzea. Zároveň byl hledán a vybrán vhodný objekt pro všechny knihovnické fondy a knižní sbírky a začalo jednání o budoucí smlouvě s poskytovatelem prostor. Zároveň pracovníci knihovny zpracovávají plány depozitářů a uložení knih a rovněž připravily několik možných způsobů stěhování celého knihovního fondu včetně zapracování zkušeností muzejních knihoven se stěhování. V rámci příprav knihovního fondu na stěhování byla také provedena revize jednolistového materiálu a dalších dokumentů uložených v archivních kartonech a veškerý materiál byl opatřen identifikačními znaky. Knihovna má zpracovaný postup stěhování a označeny všechny regály s uloženými knihami s ohledem na nutnost dodržení stávajícího uspořádání a signaturních řetězců. Zároveň byly hledány vhodné prostory pro klubovou činnost, které by splňovaly veškeré nároky muzejních spolků a klubů.

V roce 2010 byl proveden konzervační a restaurátorský zásah na rukopise R1 – tzv. Schneiderovy kroniky. Pro konzervátorské a restaurátorské zásahy byl vybrán Ateliér restaurování papíru na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice, neboť se potvrdily široké možnosti prací a osvědčila se spolupráce s celým týmem zkušených restaurátorů pod dohledem Radomira Slovika. Z obsáhlé restaurátorské dokumentace, kterou zpracovala Iva Matějčíková, vybíráme nejdůležitější partii pro ilustraci a dokumentaci provedených zásahů a jejich náročnosti.

Přesný název knihy: Schneiderova kronika Českých Budějovic

Rozměry: výška x šířka x síla: 375 x 260 x 10 mm

Typologický popis knižní vazby:

Barokní celousňová nasazovaná vazba šitá na 5 pravých vazů tvořených dvojítm motouzem (+2 zapošívací vazy). Hřbet knihy je zakulacený. Desky jsou z bukového dřeva a mají sílu 8–10 mm. Na všech stranách je zhranění desek směrem do bloku. Na desce, v místech kde jsou trny a usňové řemínky od spon, jsou vydlabány otvory. Vazy jsou k desce přichyceny na vnitřní straně pomocí lepidla. Pokryv knihy je světlá useň, na které je ornamentální slepotisková výzdoba a linky, které tvoří rámce. Na usni na hřbetu je ve spodním mezivazním poli nalepený fragment štítku. Uvnitř knihy na přídeštl přední desky je perem napsaná signatura „R1“, krátké číselné údaje tužkou ve dvanácti řádcích pod sebou a razítko, které má nápis „Museumsverein in Budweis.“ Razítko je i na zadním přídeštl.

Knihka má 8 ocelových nezdobených náročnic trojúhelníkového tvaru, které jsou k desce přichyceny pomocí nýtů. V hraně přední desky jsou trny od spon, na zadní desce zbytky usňových řemínků přídělaných pomocí hřebů.

Typologický popis knižního bloku:

Knižní blok je vyroben z ručního papíru. V bloku se objevuje průsvítka ve tvaru šestihroté hvězdy. Knihka obsahuje 80 složek, ve kterých se střídají 2 dvojlisty se 4 dvojlisty, jen na začátku jsou první 2 složky tvořeny jen jedním dvojlistem. Některé listy v bloku jsou prázdné. Ořízka je tmavě červená až do hněda.

Typografický popis:

Jedná se o rukopis psaný černým inkoustem německým jazykem. Sazba textu je obdelníková. V bloku se několikrát objevuje razítko s nápisem „Museumsverein in Budweis“. Na prvním a druhém listu jsou vyobrazení rytířů se znaky a pod nimi je nápis „Alte Wappen der koniglichen Stadt Bohmisch Budweis“ a „neuere und von kaiser Ferdinando III verbelserte Wappen der konigl Befreuten Berg: Stadt Bohmisch Budweis“. Titulní list je až na třetím volném listu. Číslování stránek začíná až na devátém listu. Na straně 445 je kresba tužkou rytíře na koni.

Grafická výzdoba:

Mezi 6. a 7. stranu je vložen list s grafikou, která je vytvořená technikou mědirytu, kombinovanou s leptem. V horní části je latinský nápis „*Prospectus Conventus Budovicensis Sac. Ord. Predic A 1779 escsus*“.

POPIS POŠKOZENÍ KNIHY

Knižní vazba:

Knižní vazba je mechanicky poškozena. V místě knižního bloku je organismus šití kompaktní, ale v místech drážky jsou vazy přetřhané. Přední deska je oddělená od bloku. V místech, kde vazy přechází na desku, chybí části usně, stejně jako na hranách desek a u hlavy a paty. Povrch usně je odřený, zejména na hřbetu a částečně i v plochách desek, kde je výrazně poškrábaný. V částech, kde byly nárožnice, je useň odřená a jsou na ní zbytky rzi od kování. Z kování se dochovaly oba trny, fragmenty usňových řemínek a všech 8 nárožnic z ocele, které silně korodují a tím poškozují i přídešší knihy. Chybí těla spon.

Knižní blok:

Knižní blok je mechanicky znečištěný prachovým depozitem. Některé okraje listů jsou mastné a potrhané, vyskytují se i ohnuté rohy. Na několika prvních a posledních složkách jsou lokální ztráty papírové podložky. V přední části se objevuje i poškození hmyzem. Nejnižší naměřené hodnoty pH jsou 4.0, které se nacházejí v místě textu. Průměr naměřených hodnot pH v knižním bloku je 4.3.

POSTUP RESTAURÁTORSKÝCH PRACÍ

1. Předběžný průzkum a fotodokumentace
2. Odběr vzorku – byl odebrán vzorek usně a papíru pro určení typu činění usně a chemický rozbor vlákninového složení papíru.
3. Mechanické čištění – čištění za sucha pomocí gumy Wishab a štětce.
4. Zkoušky rozpustnosti – vatovým tamponem namočeným do destilované vody a následně ethanolu. Zkoušky se týkají razítek, která byla rozpustná v ethanolu i ve vodě a rukopisného textu v knize. Jedná se patrně o železo-galový inkoust, na který nereagovala voda ani ethanol.
5. Měření pH – (viz textová příloha č. 1). Byl použit pH metr s dotykovou elektrodou. Průměr naměřených hodnot pH knižního bloku je 4.3. Je nutné počítat s následující neutralizací.
6. Demontáž kování – mechanické sejmutí jednotlivých kovových prvků vyvrtáním nýtů.
7. Fixace razítek – přechodné fixování nasyceným roztokem cyklohexanem v lékařském benzínu, který se nanese na kontury razítek z rubové i lícové strany papíru.
8. Odkyselení – odkyselení bylo provedeno 1% alkoholovým roztokem MMMK formou nátěrů.
9. Čištění kování – čištění zkorodovaných částí bylo provedeno máčením do destilované vody v kombinaci se silikonovými a ocelovými kartáčky. Poté bylo namáčeno do 8 % roztoku Chelatonu III a střídavě do destilované vody. Po odstranění rzi bylo kování vysušeno a zakonzervováno 1% roztokem taninu v destilované vodě. Na závěr byla na povrch nanášena vrstva KP laku v xylenu.
10. Sejmutí přídeští – přídeští bylo odděleno od desek pomocí 2 % Tylose MH 6000 v H₂O. Ještě předtím byla nutná fixace razítek cyklohexanem.
11. Čištění předsádek – předsádky byly čištěny pomocí vodních systémů za přídavku benátského mýdla. Vyspravení trhlin – vyspravení trhlin, lokálních ztrát papíru, ohnutých rohů a zeslabených míst papírového nosiče bylo provedeno japonským papírem Tengujo Kashmir (8,6 g/m²) a 3% Tylose MH 6000. Papír byl zatónovaný Rybacelovými a Saturnovými barvivy. Vyspravení vazových motouzů – přetřžené vazy byly nastaveny pomocí motouzů stejné síly, rozřepeny a vějířovitě přilepeny 3% Tylose MH 6000 kolem vazů původního. Zajištěny byly japonským papírem Tengujo Kashmir (8,6 g/m²).

12. Následovalo přišití volných dvojlistů a předsádek ke knižnímu bloku lněnou nití.
13. Nasazení desek na knižní blok – dřevěné desky byly nejprve mechanicky očištěny a poté byly zamteleny otvory po kování. Desky jsou nasazeny původním způsobem, přilepením roztržených vazů do vějíře na spodní stranu desky.
14. Vyspravení usňového pokryvu – následovalo vytvoření usňových záplat z tónované vepřovice (jirchy) lihovými mořidly. Záplaty byly aplikovány na místa lokálních ztrát pšeničným škrobem. Poté byl nalepen původní usňový pokryv.
15. Vylepení přidešití – vylepení přidešití knihy bylo provedeno pomocí pšeničného škrobu.
16. Adjustace kování – jednotlivé kovové prvky byly navraceny na svá původní místa pomocí hřebíčků.
17. Vyhotovení ochranného obalu – z lepenky s alkalickou rezervou byly vyříznuty dva pruhy naměřené přesně na velikost knihy, které se ve středové části slepily k sobě akrylepem. Knihařskou kostkou byly udělány do lepenky zářezy, podél kterých byla ohnuta tak, aby přesně seděla na rozměry knihy. Ochranná krabice se uzavírá na suché zipy (viz obrazová příloha č. 7) a zpracování závěrečné fotodokumentace po ukončení prací.

Helena Stejskalová

Historický klub v roce 2010

Historický klub při Jihočeském muzeu s literárně historickým kruhem uspořádaly v roce 2010 následující členské schůze, podvečery a poznávací zájezdy zaměřené na významné pamětihodnosti.

Dále uvedené **členské schůze** probíhaly v přednáškovém sále Jihočeského muzea a účastnilo se jich průměrně 85 posluchačů – členů Historického klubu i zájemců z řad veřejnosti.

11. ledna – Zobrazování dětí, dětských oděvů a hraček na obrazech starých mistrů, Hedvika Ramešová. Účinkoval Ženský pěvecký sbor Rozmarýn.
8. února – České Budějovice v době temna, Jiří Chvojka
8. března – Dívčí gymnázium Vesna v Českých Budějovicích, Mgr. Helena Stejskalová
12. dubna – Kartágo – od jeho založení Féničany na konci 9. století po jeho dobytí Araby 698 n. l., Alexander Peter Nymburg
10. května – Příběhy z mimořádných lidových soudů v Českých Budějovicích, Mgr. Leoš Nikrmajer
14. června – Nejnovější objevy v areálu dominikánského kláštera v Českých Budějovicích, Mgr. Petr Pavelec
13. září – Doteky historie – málo známé dokumenty z historie Českých Budějovic, Vlastimil Kolda, Helena Stejskalová
11. října – Z dějin českobudějovických knihvazačů, Vlastimil Kolda
8. listopadu – Památková péče na okrese České Budějovice, Ivan Bartoš
13. prosince – Vánoční zamyšlení a koncert

Podvečery literárně historického kruhu, které se konaly v Jihočeské vědecké knihovně, se staly oblíbenou součástí programových aktivit klubu a navštívilo je v průměru 35 osob.

25. ledna – Slavné souboje, Vladimír Šindelář
22. února – Historie poštovníctví, Marie Kroutlová
29. března – Lidová architektura, Miroslav Pikous

- 26. dubna – Historie a současnost komunální heraldiky, znaky měst a obcí okresu České Budějovice, Ing. Milan Daněk
- 31. května – Kohoutí kříž, Ing. Ivo Kareš a Mgr. Jan Mareš
- 28. června – Typologie mariánských poutních míst na jihu Čech 17. a 18. století, PhDr. Zdenka Prokopová a Mgr. Martin Gaží
- 27. září – Středověká hudba, Stanislava Kadlčková
- 25. října – Země dlouhého bílého oblaku, Marie Petřmanová
- 29. listopadu – Členové Klubu sami sobě (Cestovali jsme...)

Poznávací exkurze jsou tradiční a oblíbenou aktivitou Historického klubu. V roce 2010 si členové Historického klubu sami zorganizovali a výkladem doplnili následující exkurze:

- 24. dubna: Praha málo známá: románská, secesní a kubistická. Vojenský hřbitov (podle času)
- 15. května: Most – České středohoří – Milešovka
- 29. května: Písecko: Přírodou a historií Písecka – Protivín – kaplanka, Albrechtice nad Vltavou, Písek – Jarník – rozhledna, Putim/Švejč, J. Cimbura/, Ražice, Humňany – koně, klusáci – ukázka tréninku, Zlatý vrch, Heřmaň (Krška, Čarek), Protivín
- 12. června: Lomec, Chelčice, Bavorov, Helfenburg, mlýn Hoslovce
- 26. června: Naučná stezka Brložskem: historie, pamětihodnosti, příroda, rodáci, cca 4 km pěšky na 8 zastaveních, kovárna u Ráblů
- 24. července: Líčkov (zámek), Louny, Slaný, Smečno (města)
- 21. srpna: Klenová (hrad), Přestice (chrám, muzeum), Rokycany (muzeum, mohyla), Mirošov (vodní hamr), Dobřív (herec Jindřich Mošna)
- 4. září: Krajem Ladislava Stehlíka: Chanovice, Lnáře, Bělčice, Březnice, Drahenice, Křikava
- 18. září: Lidová architektura na Volyňsku, stavby Jakuba Bursy
- 2. října: Telč, Slavonice, Landštejn
- 26. října: Brno – Znojmo – Retz – významné pamětihodnosti

Z ostatních aktivit je třeba uvést přípravu a **organizaci poznávacích cest na aktuální výstavy** a zajímavá místa regionu. Členové Historického klubu navštívili také (někdy opakovaně) tato místa: Praha, Písek, Třeboň – archiv, Strakonice.

Uvedené a **osvědčené vycházky** pro zájemce o historii Českých Budějovic také pokračovaly. Na vycházky po městě obvykle přišlo cca 25 zájemců. V roce 2010 se uskutečnily následující:

- 12. 1. prohlídka Českého rozhlasu České Budějovice
- 9. 2. Česká národní banka – přednáška bankovního numismatika
- 13. 4. prohlídka Wortnerova domu Alšovy jihočeské galerie
- 11. 5. vycházka po Vídeňském předměstí
- 15. 6. prohlídka s výkladem v areálu dominikánského kláštera v Českých Budějovicích – Mgr. Petr Pavel – byla velmi početně navštívena – dostavilo se asi 65 návštěvníků
- 22. 6. prohlídka výstavy L. Nikrmajera o volbách
- 14. 9. České Budějovice krok za krokem – pokračování
- 12. 10. České Budějovice krok za krokem – pokračování.

Klub vydal také v roce 2010 celkem 4 čísla **Zpravodaje Historického klubu**, v němž informuje o plánovaných akcích, hodnotí již splněný program a jeho členové v něm publikují své zajímavé historické

ké poznatky. Tento čtvrtletník si dosud udržel stejné rubriky, které přinášejí mnoho zajímavých informací a posíleňů. Zpravodaj vycházel v nákladu 80 kusů a jeho rozsah je 28 stran formátu A5. V roce 2010 tiskla klubový Zpravodaj Nová tiskárna v Pelhřimově.

Helena Stejskalová

Dva pro vědu nové druhy jeřábů – jeřáb labský a jeřáb soutěskový, jako jeden z výsledků botanického výzkumu Jihočeského muzea

Během revize rozšíření jeřábu českého (*Sorbus bohemica*) v letech 1999–2001 objevili M. Lepší (Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích), Karel Boublík (BÚ AVČR, Průhonice) a Petr Lepší (CHKO Blanský les) v Labském Středohoří mezi Ústím nad Labem a Litoměřicemi několik populací jeřábů, které se na první pohled od jeřábu českého lišily. Bylo zřejmé, že tyto populace si zaslouží další pozornost. Autoři nálezů se začali společně s dalšími kolegy, P. Vítem (BÚ AVČR, Průhonice) a F. Kolářem (Přírodovědecká fakulta JU, České Budějovice) unikátním populacím znovu podrobně věnovat až v roce 2007. Dodatečný terénní a následný laboratorní výzkum odhalil, že v Labském středohoří rostou kromě jeřábu českého ještě dva doposud neznámé druhy. Formálně byly popsány a pojmenovány v mezinárodním vědeckém časopise *Preslia* v roce 2009 (Lepší M., Vít P., Lepší P., Boublík K. & Kolář F. (2009): *Sorbus portae-bohemicae* and *Sorbus albensis*, two new endemic apomictic species recognized based on a revision of *Sorbus bohemica* – *Preslia* 81: 63–89). Oprávněnost hodnocení obou jeřábů na druhové úrovni byla potvrzena pomocí moderních molekulárních a morfometrických metod.

Jeřáb soutěskový (*Sorbus portae-bohemicae*) byl pojmenován podle místa, kde byl poprvé objeven tj. z úzkého údolí Labe, zvaném *Porta bohemica* cca 7 km od Litoměřic. Druhá doposud známá populace se nachází v nedalekém Oparenském údolí. Dohromady bylo objeveno pouze 24 dospělých stromů, nejvyšší exemplář dosahuje 7 m. Druh roste ve světlých převážně dubových lesích na strmých svazích a skalách. Vyznačuje se oválným popř. obvejčitým tvarem plodů, který je u ostatních příbuzných českých jeřábů kulovitý.

Jeřáb labský

Jeřáb labský (*Sorbus albensis*) se vyskytuje na 12 lokalitách západně až severozápadně od Litoměřic v labském údolí a přilehlém okolí (odtud odvozeno jméno druhu). Celkový počet jedinců je odhadován na 600. Nejvyšší jedinec dosahuje výšky 13 m. Nejčastěji roste v řídkých listnatých lesích a na křovinatých stráních. Druh je typický mělkými popř. žádnými listovými laloky a nepravidelným zoubkováním na okraji listu, ostatní naše příbuzné jeřáby mají listy zřetelně laločnaté a pravidelně zoubkované.

Jeřáby jsou nejvíce ohroženy mizením jejich hlavního biotopu, kterým jsou světlé lesy vzniklé v minulosti díky historickému managementu v lesích. V současné době se pěstují takzvané vysoké lesy, které jsou pro přežívání jeřábů příliš stinné. Autoři popisu navrhují oba nové taxony zařadit mezi zákonem chráněné druhy a zároveň do červeného seznamu ohrožených druhů České republiky – *S. portae-bohemicae* do kategorie kriticky ohrožených druhů a *S. albensis* do kategorie silně ohrožených druhů. Na lokalitách, odkud byly druhy popsány, doporučují vyhlášení maloplošných chráněných území, tak aby bylo zajištěno trvalé přežití druhů. Typové herbářové položky jsou uloženy ve sbírkách Jihočeského muzea.

Martin Lepší

Výstavy hub v roce 2010

Českokobudějovičtí příznivci hub měli v roce 2010 možnost opět zhlédnout výstavu hub v Jihočeském muzeu. Tentokrát byla jen dvoudenní a byla zahájena výjimečně nikoli v pondělí, ale ve středu 29. 9.

Sběr hub, jehož se zhostili tradičně zejména členové Mykologického klubu Jihočeského muzea (MK JČM), probíhal především v úterý 28. 9., tedy na sv. Václava. Přitom po většinu dne přšelo, takže v odpoledních hodinách se v přednáškovém sále JČM scházeli zmoklí mykologové se zmoklými houbami. Většina z nich přijížděla z Novohradských hor a jejich podhůří.

Rozhodnutí o tom, zda výstavu realizovat, anebo ne, které muselo být tak jako vždy učiněno týden před jejím avizovaným začátkem, nebylo ani tentokrát lehké: růstová vlna, trvajíc v jihočeských lesích od poloviny srpna, v době před výstavou již postupně ustávala, a úhrny srážek neslibovaly nějakou další. Členové MK JČM se přesto odhodlali výstavu uskutečnit.

Nakonec se na výstavě „sešlo“ celkem 292 druhů hub, což ji sice v historické řadě českokobudějovických výstav hub řadí k těm podprůměrným, avšak vzhledem k dvoudennímu trvání a slabšímu růstu hub mohli být její organizátoři spokojeni. Mezi vystavenými houbami bylo i tentokrát několik vzácnějších druhů, např. čirůvka auvergueská a pavučinec modrolilákový.

Velká péče byla věnována informačním panelům. Touto formou byla prezentována tato témata: jevodaté houby, chráněné houby v České republice, jarní houby vřeckovýtusné, naše kozáky a křemenáče, houby Novohradských hor a houby PR Fabián. Po estetické stránce byla výstava doladěna pracemi dětí z českokobudějovického výtvarného atelieru Tvor na téma „Houby“. Výstavu navštívilo celkem 1 299 lidí.

Letošní výstava přinesla jednu novinku – soutěž „Co víš o houbách?“ pro školní mládež. Soutěžilo se ve dvou kategoriích: od 6 do 10 let a od 11 do 15 let. Soutěžilo celkem 137 dětí. Součástí soutěže v obou kategoriích byla „poznávačka“, kdy houby byly vystaveny v mezipatře. Dále bylo mladším dětem položeno 5 otázek a starším 7 otázek, přičemž část odpovědí bylo možno zjistit přímo ve výstavním sále, část otázek apelovala na základní „školní“ znalosti a část na zkušenosti získané v přírodě, popř. na intuici. Starší žáci měli navíc přiřadit pět českých jmen hub k pěti druhům vyobrazeným na barevných fotografiích. Výsledky soutěže byly vyhlášeny přímo ve výstavním sále druhý den výstavy v odpoledních hodinách. Tři neúspěšnější řešitelé v každé kategorii byli odměněni populární mykologickou literaturou.

Vítězem první kategorie se stal M. Buchanec, žák ZŠ Velešín, který získal deset bodů z možných dvaceti. Ve druhé kategorii zvítězil O. Michálek, žák gymnázia J. V. Jirsíka v Českých Budějovicích, který získal 14,5 bodu z možných 17.

Jihočeské muzeum se osobou svého mykologa Miroslava Berana podílelo také na uspořádání výstavy hub v Táboře. Ta se po mnoha letech uskutečnila v Botanické zahradě při VOŠ a SZeŠ, v sálku její administrativní budovy, a to 3.–4. 10. (neděle, pondělí). Hlavním organizátorem byla VOŠ a SZeŠ v Táboře, zastoupená vedoucím botanické zahrady Radoslavem Kacerovským. S donáškou hub a jejich instalací v sále pomohli členové Mykologického kroužku Sezimovo Ústí. Celkem měli návštěvníci výstavy možnost zhlédnout 269 vystavených druhů hub. K vidění byly i vzácné druhy, např. bedla hnědovinová, čirůvka auvergneská, krásnopórka kozí noha, lošákovec libovonný, muchomůrka šedopochvá, pavučinec nachový nebo ryzec bledoslizký. Vystavené houby pocházely vesměs z blízkého okolí Tábora, zejména z Velkého huteckého lesa a Dubsých vrchů.

Výstavu navštívilo 449 platících dospělých a 317 dětí, většinou organizovaně, v rámci školní výuky. Školní mládeži byl nabídnut stejný test jako na výstavě v Jihočeském muzeu. V kategorii mladších žáků zvítězila V. Mazancová ze ZŠ Mikuláše z Husí se ziskem 9,5 bodu, v kategorii starších žáků A. Kolibíková ze ZŠ Helsinská, když získala 13,5 bodu.

Malá výstavka hub byla tradičně připravena v rámci prezentace Mykologického klubu JČM na akci Hobby Podzim 2010 na českobudějovickém Výstavišti 14.–17. 10. Tak jako na výstavě hub v JČM byla i tam zajištěna stálá poradenská služba.

Miroslav Beran

V průběhu tradiční podzimní výstavy hub byla připravena také soutěž pro dětské návštěvníky.

Zpráva o restaurování korouhve cechu řezníků

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích vlastní poměrně rozsáhlý soubor předmětů vztahujících se k cechům působícím na území města a v jeho okolí. Kromě cechovních truhlíček, pohárů, pečeti a dalších insignií se zde nalézají i nevelký počet cechovních korouhví. Díky dotaci ISO (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví) poskytované Ministerstvem kultury ČR byla v roce 2010 zrestaurována korouhev cechu řezníků (přírůstkové číslo: 828/1977). Ministerská dotace činila cca 31 % z celkové ceny restaurátorského zásahu.

Vzhledem k tomu, že v rámci dlouhodobého plánu jsou jednotlivé artefakty opravovány, aby mohly být využity v plánované nové stálé expozici muzea, je záchrana výše zmíněné korouhve pro muzeum nedoceníitelná. Restaurátorský zákrok byl proveden dvěma restaurátorkami: paní Kateřinou Pittlovou a akademickou malířkou Lenkou Helfertovou precizně a s výraznou erudicí.

Korouhev je oboustranná, upevněná na dřevěné tyči. Na jedné straně je na jemném plátně olejovými barvami namalovaný výjev představující Nanebevzetí Panny Marie, na druhé, lícové straně, je Nejvyšší Trojice. Obraz o rozměru 66 x 50 cm je všit do textilní montáže 150 x 135 cm velké, ušité z okrového hedvábného damašku s vytkaným rostlinným dekorem. V horní části korouhve je, kromě dvou malovaných erbů se symbolem cechu řezníků (bílý lev držící sekeru) a datem 1818, upevněna na žerď i nízká opona lemovaná třásněmi. Ve spodní části korouhve je montáž zakončena šesti cípy, na nichž jsou zavěšeny okrové střapce. Malba je z obou stran rámována zlatou dracounovou portou a třásněmi. Žerď je ukončena polychromovanými soustruženými hlavicemi v barvě bordó a zlaté.

Textilní část korouhve byla ze šedesáti procent poškozená, značně zteřelá, s četnými flotážemi tkaniny v ploše. Lokálně látka zcela chyběla. Degradace barvy vlivem UV záření byla tak výrazná, že změnila i původní růžový valér bordury. Obrazová plocha byla zvlněná, poškozená mnohými zlomy, trhlinami a na několika místech dokonce absencí samotného plátna, což velmi ztížilo restaurátorský zásah s ohledem na oboustrannost malby. Výrazné uvolnění barev od červeného bolusového podkladu hrozilo úplnou zkázou památky.

Oprava korouhve probíhala ve dvou na sebe úzce navazujících fázích. Po demontáži jednotlivých prvků a vyčištění damašku musela být celá lícová strana přenesena na hedvábný pongé, které bylo předem obarveno do tónu původní tkaniny. Jednotlivé fragmenty pak byly na podklad plošně skeletovány a následně překryty hedvábnou krepelínou. Pro celkové zpevnění praporu byla horní a dolní část podšita plátnem tak, aby nedocházelo k vytrhávání střapců a přílišnému zatížení textilu v místech žerdi. Mezi tím probíhalo neméně složité restaurování malby. Obraz byl pomocí vlhkosti několikrát vyrovnán tak, aby mohly být sceleny trhliny a vsazeny chybějící části plátna. Z malby byl sejmut starý lak a po vyteplení byla provedena retuš akvarelovými a alkydovými barvami. Závěrečné přelakování obrazu damarovým lakem s příměsí včelího vosku dodal výjevům původní vzhled. Nakonec byla korouhev zkompletována a upevněna na opravenou žerď, na níž byl po demontáži textilu odhalen nápis: „Dieser Fahne ist gemacht worden von Andreas Birno (?) Schneidemeister im Jahre 1848 Be...eis am 29 April 1848“.

Podle terčíků se znakem cechu řezníků byla korouhev původně datována do roku 1818, německý nápis na žerdi posunul dataci textilní bordury na počátek roku 1848, kdy pravděpodobně došlo k její opravě, nebo i celkové výměně. Vzhledem k tomu, že jsou některé části nápisu nečitelné, nepodařilo se text zcela dešifrovat. Hlavně jméno autora textilní montáže je sporné. Nápis na dřevěné tyči byl proveden černou tuší, která se na několika místech rozpila. Přesné znění si tedy vyžádá podrobnější průzkum.

Na rozdíl od korouhve tesařského cechu (inventární číslo: V/m 10, viz Výroční zpráva Jihočeského muzea z roku 2007), která byla zrestaurována v roce 2007, byl autor malby praporu cechu řezníků ještě výrazně ovlivněn barokním malířstvím. Extatická gesta a těžká oblaka dodávají výjevům silný emoční ráz.

Přesto, že charakter díla nevykazuje typické tahy školené ruky mistra, jedná se o artefakt dokumentující nejen historii cechů, ale i regionální umělecké zázemí první třetiny 19. století.

Nora Jelínková

Restaurovaná korouhev cechu českobudějovických řezníků.

Zpráva o průzkumu Rožmberské hrobky ve Vyšším Brodě

Založit cisterciácký klášterní komplex se rozhodl v roce 1258 Vok I. z Rožmberka. Nejstarší písemná zmínka o vzniku Vyšebrodského konventu pochází z roku 1259. Od samého počátku budování kláštera Rožmberkové počítali s rodinnou hrobkou umístěnou v klášterním kostele Nanebevzetí P. Marie.

Archeologické oddělení Jihočeského muzea v Českých Budějovicích realizovalo společně s odborníky z dalších institucí a vědních oborů v letech 2008 až 2010 nedestruktivní archeologický průzkum kostela Nanebevzetí P. Marie v cisterciáckém klášteře ve Vyšším Brodě. Průzkum byl součástí vědeckého úkolu Jihočeského muzea s názvem Nedestruktivní průzkum hrobek v historických objektech.

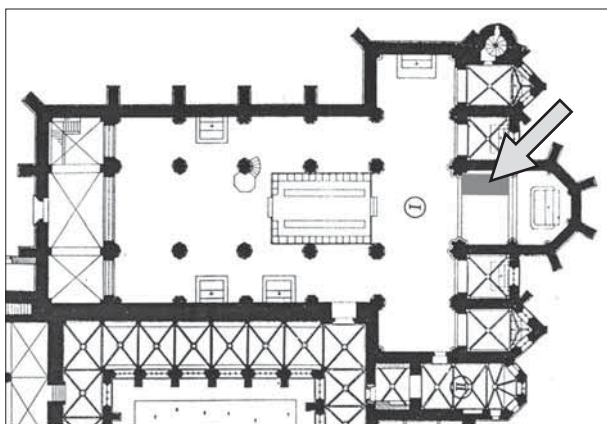
Cílem tohoto průzkumu byla lokalizace a následně nedestruktivní průzkum Rožmberské hrobky, dalších podzemních prostor a relikvů zdív ze starších stavebních fází kostela a zjištění technického stavu podzemí sledované památky. Nedestruktivnost tohoto průzkumu pak spočívala v použití přírodovědných metod – především archeogeofyzikální prospekce při lokalizaci sledovaného prostoru, v tomto případě Rožmberské hrobky, a ve vývoji speciální metody a sestrojení minisondy, která je schopna provádět kvalitní vizuální průzkum, záznam obrazu, dokumentaci a další zmapování podzemních prostor. Omezení je dáno minimální velikostí vstupního otvoru o průměru pouze 3 cm.

Průzkum kostela byl rozdělený do několika etap. V první etapě bylo provedeno archeogeofyzikální měření zpřesněné termometrií a ve druhé etapě, po vyhodnocení lokalizačních metod, bylo přistoupeno k jednotlivým vrtům na vytipovaných místech a dokumentaci sledovaných prostor. Georadarem bylo realizováno měření na 72 kolmých profilech o celkové délce 782,4 m. Hlavním úkolem této prospekce bylo v prostoru presbytáře určit přesnou polohu Rožmberské hrobky, přičemž již v době samotného měření bylo možné sledovat výraznou nehomogenitu na evangelijní straně presbytáře. V tomto místě se vyskytovala i výrazná teplotní anomálie odlišná od okolního prostředí.

Po vyjmutí dlaždice v podlaze presbytáře byla očištěna kamenná klenba, do které byl vyvrtán malý otvor a vsunuta minisonda. Podařilo se proniknout do pohřební komory o rozměrech 5,35 x 2,4 m zaklenuté valenou klenbou. Zdivo hrobky bylo kamenné, ve zdivu byly patrné cihlové vysprávky. V mal-

Detail sarkofágu Petra Voka z Rožmberka, foto Martin Frouz.

Umístění rožmberské hrobky v presbytáři kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Vyšším Brodě, zaměření Jiří Šindelář.

tě zdíva byly viditelné stopy po šalování. V západní stěně hrobky byl patrný uzavřený vstup, který tvořilo několik kamenných ostění. Vstup byl zakryt dvěma kamennými deskami. V prostoru kostela odpovídal tento vstup levé straně pod Vítězným obloukem na křížení transeptu a presbytáře. Podlahu hrobky nebylo celkově možné prozkoumat, byla pokryta stavební sutí, zbytky zetlelých rakví s jejich výplněmi. Zhruba v místě průniku do hrobky se v klenbě nacházela větší cihlová vysprávka.

U východní stěny hrobky se nacházela naskládaná hromada prken ze zetlelých rakví až do výšky cca 0,6 m nad podlahu. V jihovýchodním rohu hrobky byla patrná spodní část dřevěné rakve bez víka, ve které byly uloženy zbytky rozpadlých textilií a kosterních pozůstatků. Západně od těchto zřejmě druhotně uložených materiálů, přímo pod průzkumným vrtem, stály vedle sebe dva cínové sarkofágy. Severněji uložený sarkofág nebyl označen kartuší a nebylo možné zjistit, komu patří. Druhý, jižněji umístěný sarkofág, velmi umělecky zdobený erby, lištami, úchyty, hlavičkami lvů a Kristem na kříži, měl na vrchu víka umístěnou kartuši s nápisem, která nás informuje o tom, že v tomto sarkofágu byl pohřben poslední člen rodu Petr Vok z Rožmberka. Rozměry tohoto sarkofágu jsou 2 m délka, 0,7 m šířka a výška sarkofágu 0,64 m. Manipulaci se sarkofágem umožňovaly kovové úchyty, madla. Zdobení představovaly na boku sarkofágu rožmbersko-ursinovské erby obrácené dolů, na znamení vymření rodu.

Rožmberská hrobka, která je cenným a autenticky dochovaným místem posledního odpočinku předního šlechtického rodu, nebyla od doby svého uzavření v roce 1612 vědecky prozkoumána, nebyla známa ani její přesná lokalizace. K průzkumu a určení místa hrobky v klášterním kostele Nanebevzetí P. Marie byly použity specifické a přesné metody a byla použita unikátní dokumentační technika speciálně vytvořená pro tento účel. Tento nedestruktivní archeologický průzkum definitivně přinesl přesný údaj o místě umístění hrobky, informace o situaci uvnitř hrobky a o způsobu pohřbívání významného šlechtického rodu od 13. do 17. století v prostředí cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě.

Zuzana Thomová

Psací stůl Petra Bezruče

(inv. č. NA 40, př. č. 123/1938)

Vladimír Vašek (15. 9. 1867 Opava – 17. 2. 1958 Olomouc) je znám především jako svébytný slezský a moravský básník, který psal pod uměleckým pseudonymem Petr Bezruč. Méně se o něm ví, že byl občanským povoláním poštovní úředník. Roku 1889 nastoupil službu jako poštovní revident u poštovního úřadu Brno 1, kde setrval do roku 1891, kdy byl přeložen do Místku. Ještě před první světovou válkou, roku 1909, se však vrátil do Brna, tentokrát k nádražnímu poštovnímu úřadu Brno 2. Tam zastával funkci poštovního kontrolora a těsně po říjnovém převratu 1918 byl jmenován přednostou úřadu. Záhy však na tuto pozici rezignoval a vrátil se zpět k původní práci poštovního kontrolora. Krátce před odchodem do důchodu v roce 1928 dosáhl hodnosti vrchního poštovního ředitele.

Ve Sběrce Poštovního muzea (podsběrka Nábytek) se do dnešních dnů dochoval psací stůl o rozměrech 162 (d) x 83 (š) x 81 (v) cm, který Vladimír Vašek používal během působení na poštovním úřadu Brno 2. Vyroben je z masivního smrkového dřeva s fládrováním na přírodní dub. Do Poštovního muzea ho v roce 1938 odvezlo Ředitelství pošt a telegrafů v Brně. Kvůli nepříznivé politické situaci však nedošlo k jeho vystavení v některé části expozice a místo toho se na dlouhou dobu ocitl v depozitáři. V roce 2010 proběhlo jeho zdařilé restaurování v dílnách Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Citlivě „obnovený“ stůl je připraven, aby se stal prvotřídním exponátem v expozici prvorepublikové poštovní správy v pobočce Poštovního muzea ve Vyšším Brodě.

Stav před konzervováním

Psací stůl byl celkově velmi zdevastovaný, silně znečištěn prachem, napaden dřevokazným hmyzem a plísní. Absentovaly čtyři kusy zásuvek. Povrchová úprava fládrováním dokazovala vysoký stupeň opotřebování a mechanického poškození až do hloubky dřeva. Uložení zásuvek bylo též velmi opotřebované a vydřené do hloubky dřeva. Pracovní desce chyběla na dvou rozích část dřeva, u jedné zásuvky byl uvolněn přední díl. Ozdobné tvarované lišty byly dodatečně přichyceny zrezivělými hřebíky a místy tyto lišty chyběly.

Postup práce při konzervování

Po zdokumentování byl předmět mechanicky očištěn od prachových nečistot a plísní (kartáč, neutrální saponát) a demontován na jednotlivé díly, dále vyjmuty svlaky z boků zásuvkových boxů a očíslovány. Rozlepené části a konstrukční spoje byly opět zaklíženy, části vodících svlaků a tvarované přední hrany doplněny novým dřevem. Následovalo opětovné zaklížení korpusů zásuvkových boxů, upevnění vlyšů a spojení boxů se zadním dílem. Stávající zásuvky byly vybroušeny, přetmeleny, zaklíženy a podle nich vyrobeny kopie chybějících čtyř nových z již použitého dřeva. Na pracovní desce byly vyplněny dřevem ulámané rohy, přední hrana dotvarovaná. Po zaklížení pracovní desky a nohou s vlysy ke korpusu, olištování tvarovanými lištami následovalo tmelení, broušení, přitónování, moření, fládrování a lakování šelakem. Nefládrované plochy byly konzervovány roztokem Solacrylu v xylenu. Stávající zámky jsou doplněny o chybějící 4 kusy, klíči, ozdobnými krycími štítky a upraveny, konzervovány a povrchově dokončeny v konzervátorském pracovišti kovo.

Karel Zámek

Psací stůl Petra Bezruče (ze sbírek Poštovního muzea) před restaurováním a po ukončení konzervátorských prací v konzervátorské dílně Jihočeského muzea.

Oddělení programové a propagační

Programové a propagační oddělení zaznamenalo v roce 2010 řadu změn, a to především personálních. Po období, které by se dalo nazvat „poklostermannovské“, v listopadu 2009 ukončila svou pracovní činnost většina personálu z řad průvodců. Z celkového počtu 19 jich v muzeu zůstalo pouze 6. Toto období přetrvalo až do února 2010, kdy v obměněné podobě byla výstava znovu otevřena pod názvem Taková byla... Nové pojetí bylo založeno na komentovaných prohlídkách a na nabídce celé řady doprovodných akcí, což si vyžádalo vyšší nároky na personální obsazenost výstavy. Z tohoto důvodu bylo přijato 8 průvodců, kteří již v roce 2009 na výstavě působili a byli ochotni výstavou v novém pojetí také provádět.

Změnou prošel i úsek vrátnice. Paní Blanka Irová, dlouholetá pracovnice vrátnice, přijala místo mzdové účetní na Ekonomickém oddělení JčM a na její místo nastoupila od 1. června 2010 paní Pavla Křížová, která působila v muzeu jako průvodkyně.

Výtvarný ateliér osiřel v roce 2009 odchodem paní Kamily Koubové do řádného důchodu, a kromě dvou krátkodobě zastupujících výstavařů tomu tak zůstalo po celý rok.

Po celý rok 2010 Oddělení programové a propagační zastřešovalo tvůrčí, výrobní, realizační, provozní, komunikační, propagační a programovou stránku převážně většiny kulturních projektů muzea. Oddělení úzce spolupracovalo s dílčími subjekty – především garanty akcí, technickým úsekem muzea, webmasterem, ale také dodavateli různých doplňkových služeb – tvůrčími agenturami, tiskárnami, dobrovolnými aktivitami při muzeu, se školami, institucemi, informačními centry a v neposlední řadě i s médii.

Výstavní činnost:

Základ práce Programového a propagačního oddělení je ve výstavní činnosti. Tato je založena na přípravě a vypracování celoročního detailního plánu výstav, který je sestavován na základě předem schválených výstavních listů. Nejinak tomu bylo i v roce 2010. Na toto přípravné období navazovala dílčí jednání k zajištění technické přípravy, vytvoření výtvarně prostorových řešení expozic a krátkodobých výstav a celý proces uzavírala vlastní realizace. Vše zastřešovala práce na propagaci a zpřístupnění výstav a zajištění provozu pro návštěvníky muzea.

Co se týká samotné výstavní činnosti, je potřeba zde především zmínit pokračování rozsáhlého výstavního projektu Šumava Karla Klostermanna / Příběh šumavské podmalby pod názvem TAKOVÁ BYLA.... Tato výstava byla na přání veřejnosti otevřena od února do konce června 2010 a byla tentokrát založena na vyprávění příběhů lidí žijících na Šumavě. To také představovalo větší zapojení průvodců a jejich zvýšenou aktivitu. Výstavní prostory zůstaly téměř stejně rozsáhlé (zaujímalý celá 1. patro budovy) a navíc přibýly komentované prohlídky výstavou, ke kterým byl určen jeden průvodce na každou směnu. Nicméně na provádění výstavou byl připraven každý, což všichni přijali s radostí a poskytovali průvodcovské služby s maximálním nasazením. To také velice ocenili návštěvníci i vedení muzea. Práce byla příjemná a dobře fungující kolektiv zúročil i zkušenosti nabyté na již proběhlé výstavě KK. O to smutnější bylo loučení, když se výstava posledního června definitivně uzavřela.

Do konce roku se v menším měřítku podobná činnost pro průvodce vyskytla na výstavě Obdivuhodný svět hornin a k ní připraveném výukovém programu pro žáky základních škol a víceletých gymnázií. Téměř dva měsíce plného nasazení a zvýšená návštěvnost ukázaly dobrou kvalitu poskytovaných služeb. Toho na závěr roku potvrdila i vánoční výstava a tradiční doprovodné adventní akce.

Prezentace muzea směrem k veřejnosti:

Základem prezentace muzea směrem k veřejnosti byl Mediální plán, podle něhož se postupovalo v propagaci muzejní činnosti v průběhu celého roku 2010. Byly prodlouženy i nově uzavřeny Smlouvy

o mediálních partnerství s regionálními televizními společnostmi RTA a GIMI, oprášená byla Deklarace s Českým rozhlasem České Budějovice, ústní dohoda byla sjednána s Rádiem Blaník.

Základem pro tištěné výstupy muzea i pro internetové prezentace byl jednotný vizuální styl. Nejčastěji byl směrem k veřejnosti a spolupracujícím institucím využíván direct mailing. Kromě hromadných sdělovacích prostředků, rámcových měsíčních programů, plakátů, letáků a pozvánek byla k propagaci používána i další média – propagační vitríny a stojky před budovou muzea, výleповé plochy, ale i místní a zahraniční veletrhy.

Produkcí propagačních prostředků do formátu A3 zajišťovalo muzeum převážně z vlastních zdrojů, včetně grafické přípravy. Distribuce materiálů, kromě rozeslání klasickou či elektronickou poštou, byla pak zajišťována ve spolupráci s OK Jihočeského kraje, OŠ Jihočeského kraje, Jihočeskou centrálou cestovního ruchu, Kulturním mostem JČK, Městským informačním centrem, Odborem kultury Magistrátu města České Budějovice, Mapcentrem, DK Metropol, Centrem ekologické a globální výchovy Cassiopeia.

Propagační akce a zpětná vazba:

Public relations se řídí etickým kodexem a kromě poskytování aktuálních informací veřejnosti o své činnosti zároveň vytváříme prostor pro získávání názoru návštěvníků. Ověřování zpětné vazby se dařilo zejména při pořádání přednášek, besed, seminářů či doprovodných programů k výstavám a to především osobními kontakty, dále pak prostřednictvím vyplněných dotazníků – ať již vytvořených pro potřeby JČM nebo v rámci spolupráce se studenty VŠ.

Z propagačních akcí je potřeba zmínit již tradičně pořádané dny otevřených dveří v rámci Mezinárodního dne muzeí a 6. muzejní noc v hlavní budově JČM uskutečněnou v rámci Festivalu muzejních nocí, vyhlášenou Asociací muzeí a galerií, Prohlídky památek za letních úplňků ve spolupráci s Pohádkovým královstvím, o.s., které velice úspěšně proběhly v průběhu třech letních měsíců v Českých Budějovicích a na tvrzi Žumberk u Nových Hradů a jež měly vysokou návštěvnost, v září spoluúčast na Dnech evropského dědictví (EHD – European Heritage Days) podpořenou volným vstupem do muzea a jeho poboček a téměř v konečném výčtu i uspořádání tentokrátě dvou koncertů v rámci Hudebních slavností Emy Destinnové v budově Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

V dalším ročníku veletrhu Kompas nechyběla ani prezentace muzeí a dalších organizací zřízovaných Jihočeským krajem v samostatném bloku rozhovorů. Na snímku je uprostřed ředitel Prachatického muzea, Mgr. Pavel Fencl, vpravo Mgr. Helena Štejskalová představující aktuální činnost muzeí.

Nelze nezmínit výročí 745 let od založení města Českých Budějovic, které Jihočeské muzeum podpořilo uspořádáním výstavy v Radniční výstavní síni pod názvem DOTEKY MINULOSTI a ke které byla vydána i stejnojmenná unikátní kniha o Budějovicích.

Muzeum se také stalo hlavním organizátorem a převzalo záštitu nad účastí 12 zřizovaných organizací v oblasti kultury Jihočeského kraje na 3. ročníku veletrhu cestovního ruchu Jihočeský kompas, který měl rekordní návštěvnost 3 500 osob a zřizované organizace si odnesly ocenění „Za nejvíce navštěvovanou expozici“.

V neposlední řadě je potřeba zmínit i fakt, že v roce 2010 započala ve zvýšené míře spolupráce mezi zřizovanými organizacemi JČK (Festival dětských knih a časopisů,...), která má v plánu se dále rozvíjet i v budoucnu.

Yvona Majerová

Pohled do nově upravené stálé expozice o historii tvrze Žumberk.

Modernizace expozice ve tvrzi Žumberk

Již v listopadu roku 2009 došlo ke kompletnímu obilnění všech vnitřních prostor tvrze. Na tyto práce pak v průběhu února – března 2010 navázalo broušení a lakování parketových podlah v expozici i v obou garsoniérách, s výjimkou provizorního skladu publikací a knihovny vzácných tisků v 6. místnosti 1. patra.

Během března – dubna 2010 pak fi. EM grafika ve spolupráci s kastelánem tvrze zhotovila a nainstalovala novou paneláž, tvořenou polepenými hliníkovými deskami, do přízemní části expozice, věnované historii Žumberka. Zastaralá a poškozená původní dřevotřísková paneláž, polepená papírem a natíraná latexem, odtud byla zcela odstraněna již před malováním. Změny jsou zde patrné zejména ve 2. a 3. místnosti.

2. místnost se zabývá historií Žumberka do roku 1945. Dosavadní text historie spolu s fotodokumentací dobových listin z archivů byl nahrazen pěti tabulemi nové paneláže s upraveným textem, rozšířeným o další fotografie. Kamenný reliéf, kombinující vyobrazení pětিলisté rožmberské růže spolu s vlčími háky erbu Theobalda Höcka, byl posunut do rohu místnosti a opatřen novým stojanem. Mezi dvěma okny

vlevo od vstupu do místnosti přibyla paneláž věnovaná urbáři žumberského statku. Čelně je pak nainstalována fotokopie původní dřevěné rytiny – nejstaršího dobového vyobrazení Žumberka z počátku 17. století, oproti předešlému stavu ve zmenšené podobě, zato i s baštou „E“. Vpravo od ní je na stěně nad renesanční intarzovanou truhlou nově umístěna kresba (původně pohlednice) vesnice z 20.–30. let 20. století v netradičním pohledu od severu (při příjezdu od Žáru). Akumulační kamna vpravo od vstupu jsou nově zakryta paneláží se třemi vyobrazeními rytin od Karla a Adolfa Liebschera. Jedná se o reprodukce z publikace Hrad, zámky a tvrze Království českého, III. díl – Budějovicko, zachycující již neexistující věž s cimbuřím u vstupu do tvrze, pohled na tvrz s baštami a opevněním od jihu a konečně i další netradiční pohled na vesnici od severovýchodu přes hladinu Ulicového rybníka. Ve středu místnosti zůstal model Žumberka z konce 19. století, pouze byl nově zasklen jednotlým sklem, bez použití upevňujících a pohledově rušivých dřevěných kostek.

Třetí místnost je věnována historii z let 1945–2010. Na třech panelech vlevo od vstupu do místnosti je psaným textem i fotografiemi zachycena rekonstrukce tvrze, všech doposud stojících baští, jihozápadního úseku hradební zdi i nově obnovené vodní nádrže v údolí pod tvrzí. K této paneláži byla z pod okna přesunuta (a položena na nově zhotovený podstavec) i celokovová pokladnice s rožmberskou malovanou pětilistou růží na víku. Stěnu oproti vstupu zdobí zleva doprava panel věnovaný Žumberku na starých pohlednicích, dále pak nově zasklený a oproti původnímu stavu také posunutý model vesnice z roku 1970, nad nímž jsou ukázky projektové dokumentace, datované rokem 1952 (vůbec první zaměření tvrze připravené k opravě pro účely dětské ozdravovny) a studie studentů architektury ČVÚT v Praze z roku 1968, směřující k přeměně historického jádra vesnice v jakési kongresové centrum s hotelem a apartmány. Následuje opět paneláž se Žumberkem na starých fotografiích, následována kosterem Stěpán sv. Jana Křtitele a drobnou sakrální architekturou vesnice i jejího okolí. Protějščí zdi (vpravo od vstupu) pak dominuje panel s textem i fotografiemi o Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, jehož je žumberská tvrz pobočkou.

Přízemí expozice v těchto dvou místnostech bylo rovněž doplněno o dvě prosklené vitríny, ve kterých jsou k vidění ukázky skla, keramiky, cínového nádobí i kachel. Sklo bylo oproti předešlému stavu výrazným způsobem rozšířeno. Přibyl zejména pro tuto oblast velice známý i cenný hyalit.

Proměnou prošlo i patro expozice, věnované lidovému malovanému nábytku. Ve 2. a 3. místnosti („Šumava“ a „Doudlebsko“) zde byly odstraněny staré dřevotřískové zástěny, rovněž polepené papírem a natírané latexem. Tyto jsou nahrazeny novými zástěnami zhotovenými opět z hliníkového plechu, polepeného bílou matnou fólií. I vzhledem k perfektnímu stavu nově vybroušených parket zde nebyly již použity spodní podstavce pod nábytek. Na některých místech nových zástěn jsou opětovně k vidění fotografie volarských stavení, výklenků se soškami svatých a nově i skupina žen a mužů v doudlebských krojích. Oproti původnímu stavu se ale již nejedná o fotografie umístěné mezi dvěma skly, ale opět o polepený hliník, plasticky vystouplý z hladké stěny zástěn. Podmalby na skle v celém prvním patře již nejsou zarámovány v prosklených skříňích, ale visí volně na stěně, kam jsou připevněny pomocí drátěných háků přiletovaných na ocelovou podložku uchycenou ke zdi. Před takto nainstalované podmalby je pak přímo provrtáno a uchyceno ochranné sklo. Jedná se o úplně novou záležitost s broušenými hranami. Podobně bylo vyměněno i sklo chránící niky ve zdi a zde umístěné plastiky. Původně všechna tato skla byla pouze provlečena na nosných úchytech a nebyla broušena!

Kompletně nově byly zhotoveny a nainstalovány i kryty akumulčních kamen. Opět z výše uvedeného kovového materiálu. Oproti předešlým dřevotřískovým jsou zakryté i jejich strany. Spodek zdobí tmavý a v čele uskočený sokl. Čelnímu pohledu pak dominuje pás s drobným rostlinným motivem z jednotlivých skříňí či truhel, charakteristických pro tu kterou národopisnou oblast. Vrchní část je pak doplněna textem a zejména fotografiemi (postavy v krojích, osobnost F. M. Čapka, Fridricha Blumentriitta a Václava Šebeleho, jehož akvarely jsou rovněž součástí výzdoby, a dále pak i výjevy ze života na Šumavě). Sa-

motná akumulační kamna jsou podložena cihlovou dlažbou překrytou hliníkovým plechem namísto doposud používaných azbestových podložek.

Nové jsou i centrální popisky (ze stejného materiálu jako zástěny či paneláž) v patře i přízemí expozice. Zde byly opět nahrazeny stávající, umístěné mezi dvě skla. Stejnou proměnou prošla i mapka zachycující jednotlivé národopisné oblasti jižních Čech spolu s charakteristickými motivy a ornamenty květinového dekoru ke každé z nich, umístěna v 1. místnosti 1. patra („světnice“). Zde pak došlo i k drobným změnám ve vybavení. Přibyl sem z bývalého depozitáře v kočárovně štít hospody „U třech českých sedláků“ a do rohu kolovrat s přeslicí, původně umístěný v Rytířském sále. V něm bylo z čela místnosti přesunuto do rohu mezi dvě okna píano a na uvolněné místo naopak přišla z pod levého zadního okna truhla z Podkrkonoší. Nad ní pak byla přesunuta plastika Piety. Kvůli dodatečnému umístění další plastiky – Budějovické madony s klásky (původně na zástěně odstraněné před loňskou muzejní nocí) vlevo od prostředního okna pak došlo ke vzájemnému přesunu dvou skříní. Větší klasicistní z okolí Kaplice za menší z Podkrkonoší. Všechny dřevěné malované plastiky umístěné v prvním patře expozice byly také nově opatřeny popisky.

Roman Josefík

Pohled do nově upravené stálé expozice o historii tvrze Žumberk.

ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2010

I. ROZPOČET

Schválený rozpočet na rok 2010 byl tvořen objemem vlastních tržeb ve výši 2 200 tis. Kč a příspěvkem na provoz od zřizovatele ve výši 27 898 tis. Kč. Při nulovém hospodářském výsledku činily rozpočítované celkové náklady 31 044 tis. Kč a použití rezervního fondu bylo ve výši 946 tis. Kč.

Během roku byl tento rozpočet posílen o dotace z MK ČR na dva programy – v oblasti lidové kultury ve výši 140 tis. Kč a z programu ISO/D jsme získali dotaci na lepení herbářových listů ve výši 32 tis. Kč a na restaurování korouhve cechu řezníků ve výši 31 tis. Kč.

Náklady na granty LK a ISO byly dofinancovány z prostředků JČK, a to v celkové výši 174 tis. Kč (z toho na program Lidové kultury ve výši 75 tis. Kč a na ISO/D ve výši 99 tis. Kč).

II. VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ

Celkové výnosy byly za rok 2010 splněny a překročeny o 8,71 %. Vlastní tržby byly překročeny o 427 tis. Kč, tj. plnění na 119,42 %. Na tomto plnění se podílely jednotlivé položky tržeb takto:

– tržby za vstupné	plnění na 137,68 %
– tržby za publikace	na 127,94 %
– tržby za záchranné archeologické výzkumy	na 105,48 %
– tržby za nájemné	na 129,31 %
– tržby za konzervátorské služby	na 172,54 %
– tržby za služby z reklam	na 150,00 %
– tržby za nápoje z automatu a ostatní tržby	na 264,76 %

Celkové náklady byly překročeny o 1 675 tis. Kč, tj. čerpání na 105,40 %. Překročení bylo ovlivněno realizací výstavy „Taková byla“ a zvýšenou spotřebou energie – ta byla přečerpána o 673 tis. Kč, tj. o 32 %. Položka „spotřeba materiálu“ byla nedočerpána o 271 tis. Kč, tj. čerpání na 84,51 %, zatímco položka „ostatní služby“ byla přečerpána, a to o 289 tis. Kč (čerpání na 107,86 %).

Náklady na platy zaměstnanců byly vyčerpány do výše rozpočtu. Náklady na opravy a udržování byly čerpány na 98,46 %

Hospodářský výsledek po čerpání rezervního fondu ve výši 833 tis. byl roven nule.

Počet zaměstnanců 56 byl překročen o 1 zaměstnance, a to o průvodce pro výstavu „Taková byla“.

Na restaurování sbírkových předmětů bylo celkem vynaloženo 550 280,- Kč. V tom restaurování:

– korouhev cechu řezníků	99 000,- Kč
– cechovní truhlice	85 000,- Kč
– kabinet se skleněnými výplněmi	5 450,- Kč
– sbírka maňášků a pozadí divadélka	20 000,- Kč
– loutky „princezna“ a „muž s tureckými rysy (Pandour)“	20 000,- Kč
– malovaná lidová truhla s hrozny	60 060,- Kč
– malovaná lidová truhla	55 000,- Kč
– loutky „Lokaj“ a „Kejklíř“	19 850,- Kč
– sbírková kniha	30 000,- Kč

– podmalby na skle 4 ks	61 700,- Kč
– loutky „princezna“, „vodník“ a „muž v hedvábném kabátci“	19 920,- Kč
– cechovní truhlíčky	30 000,- Kč
– schránka na listiny	44 300,- Kč

Na doplnění sbírkového fondu bylo v roce 2010 vykoupeno celkem za 188 153,- Kč sbírkových předmětů, a sice: velkoformátové fotografie Jihočeských krojů, herbářové položky, školní herbáře, geologické sbírky, grafické listy, loutky, dekorace k loutkovému divadlu, hra pro děti, televizor Tesla, sbírkové knihy, kávová souprava, textilie a předměty do domácnosti, keramický talíř, keramická figurka, dřevěná přepravní bednička na limonády, výčepní stojan a pивní sklenice s logy Budějovického Budvaru, lulkový tabák, barometr, konzervy UNRRA – káva a sušené mléko z r. 1945, stoly a židle.

Odborná literatura byla nakoupena celkem za 63 768,- Kč a noviny a časopisy za 33 105,- Kč.

Celkové náklady na publikační činnost činily 355 223,- Kč. Byla vydávána pravidelná periodika Výběr, Sborník PŘV, JSH a AVJČ celkovým nákladem 279 367,- Kč. Dále byly vydány Zpravodaje historického klubu a Výběr – supplement.

Na opravy a údržbu bylo v roce 2010 vynaloženo celkem 1 168 tis. Kč, z toho na opravy budov 389 tis. Kč, na revize, opravy strojů a zařízení 228 tis. Kč a na restaurování sbírkových předmětů 550 tis. Kč.

Opravy budov – celkem 389 tis. Kč:

– renovace parket na Žumberku	233 tis. Kč
– údržba L. B. Schneidera (vzduchotechnika, střecha, výtah...)	95 tis. Kč
– drobné opravy na tvrzi Žumberk	8 tis. Kč
– úpravy v budově F. Šrámka (regulace topení)	36 tis. Kč
– ostatní opravy	17 tis. Kč

Z údržby strojů a zařízení bylo vynaloženo 228 tis. Kč, z toho:

– na opravy automobilů	111 tis. Kč
– na revize	98 tis. Kč
– na ostatní opravy strojů a zařízení	19 tis. Kč

Čerpání prostředků z dotace ze SR – ISO za rok 2010:

Program ISO/D (preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí) – zde jsme obdrželi dotaci v částce 63 tis. Kč, z toho:

– na restaurování korouhve cechu řezníků 31 tis. Kč, JčM doplatilo 68 tis. Kč
– na lepení herbářových listů 32 tis. Kč, JčM doplatilo 58 tis. Kč.

Z programu na podporu tradiční lidové kultury pro rok 2010 byla MK ČR poskytnuta dotace na projekt – Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v ČR: a) společenské vztahy, b) výtvarná kultura. Celkové náklady tohoto projektu činily 215 tis. Kč, z toho dotace MK ČR 140 tis. Kč a podíl JčM 75 tis. Kč.

Uvedené dotace byly vyčerpány ke stanoveným účelům a v souladu s podmínkami pro přidělení dotace.

Jihočeské muzeum uspořádalo v roce 2010 celkem 25 výstav a stálých expozic, z toho 18 výstav.

Celkové náklady vynaložené na realizaci výstav a expozic činily 316 982 Kč – z toho:

– spotřeba materiálů: 155 621 Kč

– ostatní služby: 161 361 Kč

Celkový počet návštěvníků ve výstavách a expozicích byl 40 890 osob, z toho ve školních výpravách 11 148 osob. Specializovaných programů pro školy se zúčastnilo 816 osob.

III. INVESTIČNÍ ČINNOST ZA ROK 2010

Z investičního fondu byla v r. 2010 financována oprava sociálního zařízení v Ledenicích, a to v částce 328 490,- Kč

Rozpis nákladů:

– stavební část 277 591,- Kč

– přípojka na vodu 5 760,- Kč

– přípojka elektro 4 735,- Kč

– elektroinstalace 40 404,- Kč

Dále byly z těchto prostředků uhrazeny úpravy kotelny v objektu L. B. Schneidera – odstranění vad a nedodělků – v celkové výši 237 745,- Kč.

V roce 2010 byl investiční fond posílen částkou 26 mil. Kč od Jihočeského kraje. Tyto prostředky jsou určeny na rekonstrukci hlavní budovy Jihočeského muzea v Č. Budějovicích.

IV. PLNĚNÍ ROZPOČTU ZA ROK 2010 (v tis. Kč)

Výnosy	Rozpočet	Skutečnost	Rozdíl	% plnění
Vstupné	300	413	+113	137,68
Publikace	250	320	+70	127,94
Záchranný archeologický výzkum	1350	1424	+74	105,48
Nájemné	100	129	+29	129,31
Konzervátorské služby	80	138	+58	172,54
Tržby z reklam	100	150	+50	150,00
Tržby za ostatní služby	20	53	+33	264,76
Úroky	0	4	+4	
Ostatní výnosy vč. aktivace	0	611	+611	
Vlastní tržby celkem	2200	2627	+427	119,42
Dotace ze státního rozpočtu	0	255	+255	
Příspěvky na provoz + granty	27898	28389	+491	101,76
Čerpání rezervního fondu	946	833	-113	88,04
Výnosy celkem	30098	32719	+2616	108,71

Náklady	Rozpočet	Skutečnost	Rozdíl	% plnění
Spotřeba materiálu	1750	1479	-271	84,51
Spotřeba potravin – reprefond	20	20	0	100,00
Spotřeba energií	2100	2773	+673	132,03
Opravy a udržování	1186	1168	-18	98,46
- Restaurování sbírkových předmětů	400	550	+150	137,57
Cestovné	200	247	47	123,73
Ostatní služby	4140	3969	-171	95,88
- Nákup sbírkových předmětů	100	188	*88	188,15
Mzdové náklady	13943	14403	+460	103,30
- Platy zaměstnanců	13623	13960	+337	102,48
- OON	320	443	+123	138,31
Zákonné SP + ZP	4632	4815	+177	103,83
Zákonné sociální náklady	273	623	+350	228,32
Daně a poplatky	0	9	+9	
Jiné ostatní náklady	200	456	+256	228,00
Odpisy DM	2600	2758	+158	106,08
Náklady celkem	31044	32719	+1675	105,40

Hospodářský výsledek	0	0		
Počet zaměstnanců	56	57	+1	101,79
Průměrný měsíční plat	20272	20603	+331	101,63
Dotace na investice od zřizovatele	28000	26000	-2000	92,86
Použití investičního fondu	8000	899	-7111	11,12

STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2010

Muzeum je organizačně členěno na 9 samostatných oddělení, jejichž vedoucí jsou přímo podřízeni řediteli.

Oborové složení a personální obsazení jednotlivých oddělení v roce 2010

1. Sekretariát ředitele

Mgr. Pavel Šafr	ředitel muzea
PhDr. Marta Zavřelová	zástupkyně ředitele
Helena Bürgerová	sekretariát, personální agenda
PhDr. et Mgr. Marcela Macková	lidová kultura
Bc. Pavla Šmídová	centrální evidence sbírek (CES)
Jindřiška Šimánková	referentka pro evidenci sbírek
Martin Dvořák	operátor počítače

2. Oddělení společenských věd

PhDr. Jiří Petráš	vedoucí oddělení, historik nejnovějších dějin
PhDr. František Krejča	etnograf
Mgr. Leoš Nikrmajer	historik novějších dějin
PhDr. Nora Jelínková	historička umění
Mgr. Eva Sklenářová	numizmatička
Bc. Petra Prokopcová	kurátorka sbírek divadelního a hudebního archivu
Irena Tauerová	správkyně depozitáře etnografických sbírek
Bc. Markéta Landová	správkyně depozitáře uměleckoprůmyslových sbírek
Pavla Svobodová, DiS.	konzervátorka
Jan Török	konzervátor
Karel Zámek	konzervátor

3. Oddělení přírodních věd

RNDr. Petr Bürger	vedoucí oddělení, zoolog
RNDr. Petr Rajlich, CSc.	geolog
Mgr. Zdeněk Kletečka	entomolog
Mgr. Miroslav Beran	mykolog
Ing. Martin Lepší	botanik
Pavel Leischner	dokumentátor (od 1. 3.)

4. Archeologické oddělení

PhDr. Petr Zavřel	vedoucí oddělení, archeolog
Mgr. Zuzana Thomová	archeoložka
Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.	archeolog
Ladislav Bílý	terénní technik, dokumentátor
Karel Vávra, DiS.	terénní technik, dokumentátor

Tomáš Kolegar	terénní technik, dokumentátor
Leona Töröková	konzervátorka keramiky
Marie Vojtová	administrativa, knihovna, archiv

5. Knihovna

Mgr. Helena Stejskalová	vedoucí oddělení, kurátorka historických knižních sbírek
Dagmar Fraňková	knihovnice
Jana Klimešová	knihovnice
Helena Motyčková	fotografka

6. Programové a propagační oddělení

Mgr. Yvona Majerová	vedoucí oddělení
Vlasta Bícová	provoz vrátnice
Blanka Irová	provoz vrátnice (do 31. 5.)
Martin Bach	průvodce
Vlasta Bednářková	průvodkyně
Barbora Dubská	průvodkyně
Anna Heřmanová	průvodkyně
Marta Herdová	průvodkyně
Lucie Hošnerová	průvodkyně
Eliška Chrastinová	průvodkyně
Ludmila Kojanová	průvodkyně
Pavla Křížová	průvodkyně (do 31. 5.), pracovnice vrátnice (od 1. 6.)
Miloslav Kocmich	průvodce
Ing. Vlastislav Márovec	průvodce
Eva Merklová	průvodkyně
Michaela Novotná	průvodkyně
Lenka Němcová	průvodkyně
Marie Spurná	průvodkyně
Milena Rybová	průvodkyně
Miluše Wagnerová	průvodkyně

7. Ekonomické oddělení

Ing. Ludmila Kotásková	vedoucí oddělení, ekonomka (do 9. 7.)
Ing. Sylva Jindřichová	ekonomka (od 1. 6.)
Ludmila Pouzarová	mzdová účetní (do 9. 7.)
Blanka Irová	mzdová účetní (od 1. 6.)
Stanislava Hállová	materiálová účetní (do 30. 6.)
Jana Bílá	materiálová účetní (od 1. 9.)

8. Provozně technické oddělení

Ing. Jiří Popadinec	vedoucí oddělení
Dušan Ambrož	údržbář, truhlář
Václav Ciml	údržbář, řidič
Jiří Cisař	údržbář, zámečník

Vojtěch Krnínský
Hana Křelinová
Jitka Landová
Jitka Šimková
Jana Šteřlová

údržbář, elektrikář
úklid
úklid (od 1. 7.)
úklid (do 30. 9.)
úklid

9. Tvrz Žumberk

Roman Josefík
František Pesinger
Markéta Bláhová
Dana Petrová
Tomáš Petr
Antonie Josefíková

vedoucí pobočky
průvodce
průvodkyně
průvodkyně
průvodce
úklid

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI

NÁVŠTĚVNOST CELKEM	Počet akcí	Počet návštěvníků
Expozice	3	11 660
Výstavy	21	29 230
z toho mimo	5	7 937
+ doprovodné a předváděcí akce k výstavám	55	5 232
z toho zdarma		12 545
z toho zdarma vč.přednášek		17 649
Exponát měsíce	11	*
Přednášky	96	5 773
z toho mimo	30	1 280
Vycházky	17	680
Spolupráce se školami	21	816
z toho přednášek	18	471
Ostatní akce	26	4 235
z toho mimo	2	4 000
Celkem:	247	56 985

* umístěn při vstupu do muzea – návštěvnost nevidována

Návštěvnost expozic a výstav podle objektů:

Jihočeské muzeum, Dukelská 1	31 460
z toho: expozice	5 530
výstavy	29 230
 Tvrz Žumberk	 4 868
z toho: bašty	2 698
 Muzeum Koněspřežky	 1 262
 CELKEM návštěvníků expozic a výstav	 40 890

PŘÍLOHA 1

I. stupeň evidence (CES) – rok 2010

Fond	Počet přír. čísel	Počet ks (celkem)	Sběr ks	Koupě ks	Dar ks	Vlastní činnost	Staré fondy	Převod ks
Archeologie	16	2 645	2 645	-	-	-	-	-
Umělecký průmysl	12	28	-	16	9	-	3	-
Národopis	19	302	27	229	46	-	-	-
Numismatika	9	37	3	12	20	-	2	-
Současnost	18	163	147	15	1	-	-	-
Kapitalismus	52	64	-	2	-	-	62	-
Fototéka	-	-	-	-	-	-	-	-
Filmotéka	23	23	23	-	-	-	-	-
Botanika	6	3 143	19	3 124	-	-	-	-
Entomologie	1	3000	3000	-	-	-	-	-
Mykologie	2	400	400	-	-	-	-	-
Geologie	2	62	-	62	-	-	-	-
Zoologie	-	-	-	-	-	-	-	-
Staré tisky	9	9	-	2	7	-	-	-
Rukopisy	1	1	-	1	-	-	-	-
Grafika	1	22	-	22	-	-	-	-
Výtvarné umění	5	150	-	-	150	-	-	-
Divadelní archiv	3	89	-	64	11	-	14	-
Hudební archiv	-	-	-	-	-	-	-	-
Vojenské sbírky	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	179	10 138	6 264	3 549	244	-	81	-

Zpracovala: Bc. Pavla Vachová (CES)

PŘÍLOHA 2

II. stupeň evidence (CES) - rok 2010

Fond	Inv. čísla	Počet přír. č.	Počet kusů
Numismatika	50	21	50
Kapitalismus (rekatalogizace)	- 901	-	-
Socialismus	427	169	979
Botanika	616	4	616
Entomologie	65	4	1026
Mykologie	870	4	870
Geologie (rekatalogizace)	488 (55)	4	498
Zoologie	-	-	-
Fototéka	7	7	7
Filmotéka	33	33	33
Umělecký průmysl	314	274	445
Národopis	147	26	380
Písemnosti a tisky (rekatalogizace)	- 1039	-	-
Knihy	-	-	-
Divadelní a hudební archiv	322	79	725
Archeologie	812	80	18 916
Výtvarné umění, obrazy, plastiky	6	6	7
Vojenské sbírky	-	-	-
Celkem:	6 162	711	24 490

Zpracovala: Bc. Pavla Vachová (CES)

PŘÍLOHA 3

Vyřazené sbírkové předměty (CES) – rok 2010

Podsírka	Počet položek
Vojenské sbírky	1
Celkem	1

Zpracovala: Bc. Pavla Vachová (CES)

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Historická budova, Dukelská 1, České Budějovice

tel.: 387 929 311

stálá expozice

příroda jižních Čech, horniny, nerosty, houby jižních Čech,

pravěk a středověk, uměleckohistorické sbírky, umělecké kovářství a zámečnictví,
lidová kultura jižních Čech

tématické výstavy

otevřeno: úterý – neděle, svátky: 9–12.30 a 13–17.30 hodin

Muzeum Koněspřežky, Mánesova 10, České Budějovice

tel.: 386 354 820

stálá expozice

památky koněspřežní železnice na území města

národní kulturní památka v Českých Budějovicích

uzavřeno z důvodu úprav přilehlé komunikace

otevřeno: květen – září: úterý – neděle, svátky: 9–12.30 13.00–17.00 hodin

Tvrz Žumberk u Nových Hradů

tel.: 386 362 124

stálá expozice

Lidový malovaný nábytek z jižních Čech, historie tvrze,

Úředník rožmberský v baště „C”,

Lapidárium Jihočeského muzea v baštách „A” a „B”

otevřeno: duben a říjen: soboty, neděle, svátky: 9–17 hodin

květen, červen a září: úterý – neděle, svátky: 9–17 hodin

červenec a srpen: úterý – neděle, svátky: 9–18 hodin

OBSAH:

Sbírkotvorná činnost	5
Péče o sbírky	7
Kulturně osvětová činnost	12
Dokumentační a vědeckovýzkumná činnost	17
Ediční a publikační činnost	20
Odborná spolupráce	26
Zájmová a vlastivědná činnost	29
Zahraniční styky	31
Další vzdělávání	32
Další aktivity, konference a semináře	33
Výstavy připravené a zahájené v roce 2010	35
Sponzoři a partneři muzea	40
Významné návštěvy v roce 2010	41
Z činnosti jednotlivých oddělení muzea	43
Rozpočet a výsledky hospodaření za rok 2010	66
Struktura a stav pracovníků v roce 2010	70
Statistika návštěvnosti	73
Přílohy	74

Při vernisáži výstavy *Taková byla... Drsná a krásná Šumava Karla Klostermanna* hovořil Ing. František Štangel, radní Jihočeského kraje (na fotografii uprostřed), i ředitel Jihočeského muzea, Mgr. Pavel Šafr (na fotografii vpravo). Součástí slavnostní obnovené premiéry výstavy byly rovněž ukázky tradičních šumavských řemesel.

Ředitel muzea ve společnosti členek Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, které byly při vernisáži výstavy oděny v krojích.

Členové Národopisného sdružení připravují mnoho akcí pro návštěvníky muzea. Jejich vystoupení je vždy profesionální a sklízí velký potlesk od početného publika. Snímek je z ukázky průběhu tradiční doulebské svatby.

Pracoviště Lidové kultury připravuje a zajišťuje řadu zajímavých akcí, mimo jiné Masopustní průvod městem, který obvykle prochází kolem muzea.

Přednáška Mgr. Heleny Stejskalové (na fotografii stojící vpravo) o historii a způsobech výroby knih byla při Muzejní noci v roce 2010 doplněna o haptické ukázky materiálů a různých typů vazeb. Akce se zúčastnili primárně nevidomí návštěvníci, přičemž ostatní použili šátky na zakrytí očí.

Přednáška Bc. Petry Prokopcové o historii pašijových her byla doplněna četnými zajímavými ukázkami ze sbírek muzea.

Pro dětské publikum připravila Bc. Petra Prokopcová o Muzejní noci divadelní představení, které sklídilo dlouhý potlesk.

Soumarská karavana překonává šumavský hřeben mezi Greinetem a Bishofsreutem. Slavnostního pochodu k výročí 1000 let Zlaté stezky se za Jihočeské muzeum zúčastnil PhDr. Petr Zavřel.

Pohled na prezentaci kulturních institucí zřizovaných Jihočeským krajem na veletrhu Kompas, která získala 1. cenu za nejlepší interaktivní expozici. Cenu převzala Mgr. Yvona Majerová, vedoucí oddělení propagace Jihočeského muzea (na fotografii vpravo).

Nanebevzetí Panny Marie z korouhve cechu řezníků (inv.č. 828/77), olejové barvy na plátně, Čechy 1. polovina 19. století.
Restaurováno v roce 2010.

Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2010

Vydalo: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2011

Sestavili: Helena Stejskalová, Pavel Šafr, Marta Zavřelová

Foto: Helena Motyčková, Roman Josefík, Petr Zavřel, Martin Frouz, Martin Lepší

Tisk: Nová tiskárna Pelhřimov, spol. s r. o.

Náklad: 150 kusů

ISBN: 978-80-87311-18-9

